

DANSK SQUASH - FOREGANGSMÆND, FORENINGER OG FORBUND

Peter Mindegaard

2019:4

Dansk Squash

Foregangsmænd, foreninger og forbund

Peter Mindegaard

Dansk Squash - foregangsmænd, foreninger og forbund

Peter Mindegaard

Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund,
Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet

Udgivet 2019

ISBN 978-87-93669-48-2 (pdf)

Serie: Movements, 2019:4

Serieudgiver: Institut for Idræt og Biomekanik

Forsidefoto: Adobe Stock

Forskningsprojektet er gennemført med økonomisk støtte fra
Kulturministeriets Forskningsudvalg

Indhold

Forord	5
Indledning	7
Den lange udvikling fra ketcherspil til squash	9
The Fleet og Harrow	9
Spillet rykker indendørs.....	11
Organisering	12
Udbredelsen	13
International udvikling	14
Squash i Danmark.....	16
1936-1942, pionererne.....	16
Bülowsvej og Vestersøhus.....	19
Andre baner	23
Opsamling	25
1942 KSK i Vestersøhus	26
Efter 1945, internationalt samkvem	28
Udbredelse af squash	31
Det sociale element	33
1958-1972, Den gyldne periode	34
Drysdale Cup og Peter Gerlow	34
USG og baner i biografen på Jægersborg Allé.....	38
Mellemårene, 1972-1977 Dansk Squash Rackets Forening	42
Sportsligt	46
Målet nås – optagelse i DIF	48
Squashsporten bliver landsdækkende	51
Squashsporten bliver landsdækkende	51
Medlemstal	52
Formænd, forbund og events.....	55
Kilder og litteratur	56

Forord

Squash sportens rødder går tilbage til Storbritannien i starten af 1800-tallet, og sporten har oplevet en spændende udvikling siden da.

I Danmark blev squashen ”født” i 1936 af en lille gruppe berejste ildsjæle på øverste etage af en fabriksbygning på Bülowvej på Frederiksberg.

Senere i 1936 åbnede også de ældste eksisterende baner i Danmark i Nyrupsgade i gården til det dengang så fashionable nybyggede Vestersøhus. Disse baner huser i dag Danmarks ældste squashklub KSK, som blev stiftet i 1942.

Squash sporten er i dag en landsdækkende sport, og Dansk Squashforbund er et velorganiseret medlem af Dansk Idrætsforbund.

Squash sportens historie i Danmark er aldrig tidligere blev dokumenteret, og fra Dansk Squashforbunds side er der ingen tvivl om, at denne velresearchede rapport vil blive læst med stor interesse af mange af de ca. 6.000 organiserede medlemmer af klubber under Dansk Squashforbund, samt af de mange tusind andre der igennem årene har haft kontakt med squash sporten.

Kenneth Plummer
Bestyrelsesformand, Dansk Squashforbund

Indledning

Dansk idræt har, især på organisationsniveau, i flere omgange været mål for beskrivelser, og er blevet vurderet og analyseret. Dette arbejde har givet et stort bidrag til at forstå ikke kun vore dages idræt, men også vore dages samfund, da idrætten og samfundet må ses i en gensidig sammenhæng. Disse analyser har primært været fokuseret på de største specialforbund, mens der ikke på samme måde har været helt den samme interesse for at se på udviklingen i mange af især de mindre specialforbund.

Denne rapport er et forsøg på både at beskrive, vurdere og analysere, hvordan et af de mindre af DIF's specialforbund, Dansk Squash Forbund, DSqF, er opstået. Et sådant arbejde kan bidrage til den eksisterende forskning. Det kan ske i form af at perspektivere denne, ved at vise hvilke mekanismer der i perioden omkring organisationerne og forbundenes opståen var på spil, herunder hvilke personkredse der var involveret. Det kan også ske ved at vise, hvilket varieret felt det, der betegnes som dansk idræt, udgør. Og herunder hvilken position også de mindre, og ofte noget oversete, forbund indtager.

Metoden bag fremstillingen kan betegnes som værende både kronologisk og diskursanalytisk inspireret. Dette betyder, på den ene side, at udviklingen nogenlunde kronologisk følges fra det tidspunkt, hvor squashspillet blev introduceret i Danmark, og frem til perioden efter at spillet havde opnået organisering i et forbund. Det drejer sig om en periode på lidt over 50 år. På den anden side er materialet i et vist omfang diskursanalytisk opdelt. Det betyder, at materialet er opdelt i forskellige tematikker, der hver især udgør en lille del af helheden. Indledningsvis er det valgt at komme med en kort fremstilling af squashsportens internationale og engelske historie, da denne har haft betydning for dansk squash. Det afspejler sig både undervejs og i det afsluttende kapitel, hvor trådene samles i analyse og perspektivering.

Materialet til fremstillingen består primært af forbundsblade, nedskrevne referater fra møder, jubilæumsskrifter, udklip fra dagblade og aviser og personlige optegnelser. Forbundsbladene er med mellemrum blevet udgivet fra 1973 og fremefter. Udgivelsen af dem har dog ofte været uregelmæssig, hvorfor enkelte perioder ikke er dækket, mens bladene til andre tider er udkommet med fast mellemrum. Forbundsbladene har især været nyttige i forhold til at se på, hvilke klubber og personer der på et tidligt tidspunkt var aktive inden for squashsportens organisering. Der har ligeledes været væsentlige tidsmæssige huller i forhold til referater fra møder og lignende. Det har især været synligt i forhold til, at tiden omkring squashforbundets oprettelse er meget svagt belyst. Denne periode er derfor primært blevet dækket ved den information, der er fremkommet dels via enkelte jubilæumsskrifter, dels via personlige optegnelser fra enkelte af de involverede. Endelig er der blevet gjort brug af fire ringbind med omfattende udklip fra forskellige aviser og dagblade, hvor squash er nævnt i forbindelse med alt fra turneringsresultater over spiller- og klubportrætter til mere livsstilsorienterede artikler. Det meste af dette materiale kommer fra den engelskfødte Peter R. Dawes, der er tidligere landsholdsspiller, bestyrelsesmedlem i dansk squash og initiativtager til at bygge baner og etablere klubber. I 2013 overdrog han således ovenstående ringbind, flere ældre jubilæumsskrifter, bøger og skitser og andet materiale til DSqF. Efter en grundig gennemgang af materialet er det blevet kronologisk og tematisk ordnet, hvorefter det har udgjort den væsentligste kilde til nærværende fremstilling.

På trods af at der således foreligger en del skriftligt materiale, viste det sig, at der var ret store huller, som det var svært at dække. Især to perioder, en i slutningen af 1930erne og en i starten af 1970erne, er således kun meget sparsomt dækket af skriftligt materiale. I et forsøg på at dække disse perioder bedre, og give perspektiver til den øvrige fremstilling, er der dels gennemført forskellige interviews, dels ført korrespondance pr. mail med udvalgte personer. Der skal herfra lyde en stor tak til Nils Middelboe jr., Ken Watson, Tom Kjærby Larsen og Peter R. Dawes for at stille sig til rådighed. Desuden er der gjort brug af nogle af de tidligere ret sparsomme beskrivelser af dansk squash, herunder materiale fra den tidligere landsholdsspiller Louise Karnbak Pedersen, Morten Søren Larsen, der en overgang var forbundets breddekonsulent, og Kenneth Plummer, der har været formand for KSK og som pt. er formand for DSqF. Endelig har både Tom Kjærby Larsen, der er tidligere formand for DSqF, og Kenneth Plummer set et udkast til denne rapport igennem med henblik på at kommentere og korrigere.

Endelig skal der lyde en stor tak til Kulturministeriets Forskningsudvalg for at have ydet økonomisk støtte dette arbejde.

Den lange udvikling fra ketcherspil til squash

I mere end tusind år er der blevet spillet forskellige spil, hvor man søgte at slå til en bold med enten en knyttet næve (som i "Fives"), fingrene, et bat eller en ketcher. Fra omkring år 1148 begyndte man i det nuværende Frankrig at spille "le Paume" (palm of the hand), hvilket senere udviklede sig til "Jeu de Paume" (the game of the palm), der betragtes som en forløber for Real tennis, Royal tennis og det tennisspil vi kender i dag (Gillmeister 1998; Wallbutton 2000).

De tidligste ketcherspil havde flere fælles karakteristika: de blev spillet udendørs, ofte i byernes smalle gader, hvor bygningernes mure og tage afgrænsede "banen". Samtidig betød den forskelligartede udformning af bygningerne og underlaget, med nedløbsrør, trappeafsætser, forskellige former for tagkonstruktioner, ujævnt brostensunderlag med mere, at spillene var forskellige fra sted til sted.

Også i Baskerlandet blev der i perioden fra omkring det 13. århundrede spillet forskellige spil, hvor en bold blev spillet op mod en mur. I tiden op mod det 17. århundrede forsvandt disse spil gradvist, og det spil, der senere er blevet kendt som Pelota opstod.

Op imod 1500 tallet havde man i forskellige klostre taget varianter af spillene til sig. Disse spil adskilte sig dog fra dem, der var blevet spillet i byernes gader ved, at man slog til bolden med en form for ketcher. På nogenlunde samme tid begyndte de adelige i de europæiske kongehuse også at interessere sig for aktiviteterne. Det medførte, at der gradvist skete en forfinelse af disse spil og den måde, de blev udøvet på (Zug).

The Fleet og Harrow

I starten af 1800. tallet bredte en variant af de tidlige gadespil sig til The Fleet, et på det tidspunkt berygtet gælds fængsel i den centrale del af London. Fængslet var i forhold til sin tid atypisk: fangerne kunne frit komme og gå, man kunne bosætte sig uden for selve fængslet, så længe man overholdt nogle nøje definerede regler (Larsen 2001), og der var megen fritid. Denne fritid blev blandt andet brugt til at spille Rackets (også nogle steder stavet Racquet). Dette spil havde stadig en del af den råhed over sig, som var kendetegnende for de tidligere gadespil. Det blev spillet på en ujævn belægning af brosten, omkranset af fængselsbygningernes høje, og ikke helt lige, mure. Det betød blandt andet, at der ikke altid var to sidevægge, og at banen oftest var åben bagtil. Der blev brugt en afkortet ketcher, hvilket betød, at man fik en slagstyrke, som man ikke havde haft, da man udelukkende slog til bolden med en hånd.

Spillet indbød deltagerne, og tilskuerne, til at indgå forskellige former for væddemål. Om det var på grund af spillets enkle form, hvor "*All that was necessary was an asphalted base and two walls meeting at right angles, with a line chalked across one of them*" (Bellamy 1987) eller de mange muligheder for at indgå væddemål, vides ikke, men spillet opnåede forholdsvis hurtigt en vis popularitet. Populariteten betød, at det hurtigt bredte sig fra The Fleet til andre af Londons gælds fængsler, og at der blev arrangeret forskellige lokale mesterskaber (Zug). Til disse mesterskaber var der så store pengepræmier til vinderne, at der er eksempler på, at man med denne kunne forsørge en større familie (Zug). Det skal også siges, at The Fleet, og andre lignende gælds fængsler, primært var fængsler for personer, der godt nok ikke

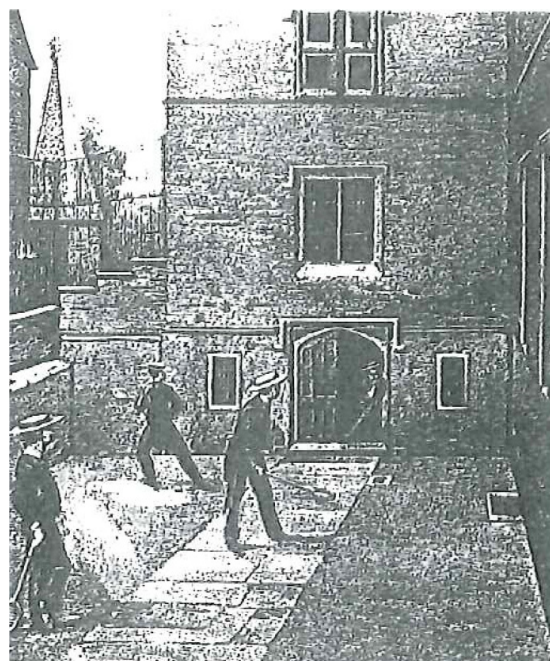
tilhørte overklassen, men omvendt heller ikke tilhørte underklassen. De indsatte udgjorde således en broget skare, fra mindre erhvervsdrivende og fallenter til mere velhavende, der var kommet i økonomisk uføre.

Billede 1. The Fleet, hvor der spilles en form for squash. Thomas Rowlandson 1808.

Omtrent 1820 kom spillet til Harrow - den berømte engelske kostskole. Hvordan spillets vej fra The Fleet til Harrow er sket, er det ikke muligt at sige noget nærmere om. I skrifter fra Harrow beskriver man det som en transformation, mens det andetsteds betegnes som *"a strange route"* (Wallbutton 2000). På Harrow var det især skolens yngre elever, og dem, der ikke kunne deltage på kostskolens forskellige udvalgte sportshold, og som derfor ofte kedede sig i de lange eftermiddags- og aften timer, hvor der ikke var undervisning, der tog spillet til sig. Blandt forskellige mere eller mindre acceptable fritidsinteresser begyndte man her at spille et spil, der havde mange lighedspunkter med det spil, der er kendt fra The Fleet. På et sted i Harrow, der blev kaldt *"the Corner"*, var der to gode sidevægge og en frontvæg med en afstivning, der sendte bolden lige tilbage til spillerne. Her kunne de spille en form for ketcherspil meget lig den fra The Fleet, og det er dette spil, der er blevet kendt som forløberen til det moderne squashspil (Zug s. 12).

I tiden omkring 1840 gik eleverne på Harrow væk fra at spille med forskellige bolde lavet af udstoppet skind, da de tog det nyligt opfundne materiale gummi til sig. Denne udskiftning af en meget væsentlig rekvisit i spillet skyldtes, at man havde fået styr på den ustabilitet, der ofte var i den tids gummi. For at bolden nu ikke skulle blive for hurtig, og for at fordrer mere fysisk bevægelse af spillerne (end bare at stå og vente på, at bolden kom retur), punkterede man den. Herved kom den til at lave en squash-lyd, når man slog til den. Dette spil gik i starten, da det ikke endnu var fuldt ud accepteret af skolens ældre elever, under flere forskellige navn: ”baby racquets”, ”soft racquets” og ”softer”.

Billede 2. Der spilles squash på Harrow (Cowdrey 1975).

Disse navne var udledt af den form for slang der var på Harrow, hvor f.eks. ”footer” betegnede den tids fodbold, og ”harder” var forskellige ældre rackets spil. Man henviste dermed til, at spillet ikke var helt så hårdt, som det oprindelige rackets spil (Harrow 2015). Det er således af ældre elever på Harrow, der spillede de ældre og mere acceptable spil, blevet sagt, at ”*Weak arms and bullying seniors were the mother of the invention of squash*” (Zug s. 13), da squash med en gummibold krævede mindre fysik i forhold til at slå til bolden end rackets. Dette gjorde så, at der blev spillet flere forskellige former for ketcherspil, side om side, hvorved de ældre elever ikke i samme omfang som i starten holdt de yngre elever væk fra at spille det nye spil, da de havde deres eget spil, det mere prestigefyldte rackets.

Spillet rykker indendørs

Omtrent samtidig begyndte det tidligere gadespil at flytte indendørs. I 1833/34 byggede Royal Artillery de første overdækkede baner til rackets. De blev meget senere, i 1928, ombygget, så de fik standardiserede mål for squashbaner. Allerede i 1864 havde man på Harrow bygget et kompleks, der officielt åbnedes den 20. januar 1865, med mulighed for at spille ”Fives” og ”Rackets” på fire baner under tag. Det er blevet betegnet som den første officielle squashbane (Wallbutton 2000), og her spillede den første squashkamp, da ”*two young Harrow boys walked into a Rugby fives court with their gray rubber ball and sawed-off racquets and played the first official game*” (Zug s. 14). Det var dog først i starten af 1900. tallet, at den bane, der er bygget med de dimensioner, der senere hen har dannet grundlaget for dimensioneringen af senere squashbaner, blev bygget i The Bath Club i London (Wallbutton 2000). Alligevel står spillet i Harrow som et afgørende øjeblik, hvor squash begyndte at forankre sig som en selvstændig, indendørs aktivitet. Dette kan henføres til, at eleverne på Harrow fra 1880erne og fremefter ikke følte, at de havde omformet et gammelt spil, men snarere, at de havde

opfundet et nyt og spændende spil (Zug s. 16). I forlængelse heraf ses det, at interesserede også begyndte at lave privatejede baner, som i 1883, hvor en elev, der havde gået på Harrow i 1855, Vernon Harcourt, byggede en bane i Oxford (Zug s. 37 & Palmer s. 7). Der er dog meget lidt viden om, hvordan udviklingen inden for det, der blev til squash, foregik på dette tidspunkt. Dog nævntes spillet i 1890 i *The Badminton Library of Sports and Pastimes* med følgende passus: "*There are now in existence in England several private houses with a more elaborate "squash" court attached, built indeed like a smaller hard-ball court*" (Palmer s. 7). Sidstnævnte med henvisning til, at rackets oftere spillede på en lidt større bane end squash.

At spillerne på denne tid fokuserede lige så meget på den bagvedliggende æstetik i spillet som på spillet som sport ses ved, at man på banen i Oxford valgte at spille med en rød bold. Dette valg skete med udgangspunkt i, at den sorte bold gav nogle grimme mærker på væggene, mens den røde bold "*gave the walls a pleasant pink hue*", som en af Harcourts sønner erindrede i 1938 (Zug s. 37).

Perioden fra 1864 til omtrent 1920 er meget lidt belyst, når man ser på, hvor ofte squash og rackets nævnes (Larsen 2001). Noget tyder således på, at begge spil levede et stille liv i denne periode, og at især den form for squash, der hér blev spillet, primært var af en social karakter. Det var et uformelt spil, der blev spillet uorganiseret, primært af personer fra det, der betegnes som "*the upper middle class*" (Bellamy 1987). Altså folk der havde en vis social kulturel og økonomisk kapital bag sig (Larsen 2001).

I årtierne op mod år 1900 blev squashspillet gradvis mere udbredt. Baner blev etableret på diverse skoler, på universiteter, i forbindelse med officersklubber, på datidens luksuriøse dampskibe og af private rigmænd i forbindelse med forskellige private byggerier. Selv om udviklingen med at bygge baner forstærkedes i perioden efter første verdenskrig, og der nu ikke kun blev bygget for overklassen, forblev squashsporten stadig en del af det liv, der levedes i de engelske country clubs på linje med tennis. Og ofte blev squashsporten primært betragtet som en god måde at holde sig i form i de perioder af året, hvor det ikke var muligt at spille rigtig, altså udendørs, tennis.

Organisering

Squashsportens organisering gik mere trægt. I april 1907 havde man på Queens i London dannet The Tennis, Rackets & Fives Association, hvortil der var knyttet en subkomite for squash. I 1912 udarbejdede denne subkomite nogle foreløbige regler, men af disse regler fremgik det, at banernes dimensioner, bredden og længden, måtte afklares lokalt, ligesom man var fleksible med hensyn til hvilke regler, der skulle gælde for spillets afvikling. Samtidig besad subkomiteen ikke nogen reel magt til at opretholde og kontrollere reglerne. Denne noget løse organisering, hvor subkomiteen ikke havde nogen reel indflydelse, kan have været en medvirkende årsag til, at der ikke blev udarbejdet officielle standarder på dette tidspunkt. Squashsporten var således i denne periode i en situation, hvor der ikke var fælles regler for, hvordan baner, ketchere og bolde skulle være udformet, og hvordan selve kampafviklingen skulle foregå.

Først i januar 1923, ved et møde i The Royal Automobile Club, kom der for alvor gang i organiseringen af squash, da personer fra de engelske klubber, hvor der blev spillet squash,

mødtes og dannede Squash Rackets Representative Committee. Siden 1911 havde man foreslået, at dimensionerne på banerne i The Bath Club, 9,75x6,4 meter, blev til standardmål for alle kommende baner, samtidig med at man valgte, at den langsomste bold på markedet blev standard. Indtil videre var der dog ikke tale om mere end hensigtserklæringer. Også selv om disse beslutninger blev ratificeret ved mødet i 1923. Et par år senere, i 1925, blev dimensionerne for den ketcher, der bruges i squash, standardiseret, og den 13. december 1928 mødtes repræsentanter fra seks squashklubber i London hos The Royal Automobile Club i Pall Mall, kaldet Joint Clubs Squash Racquets Committee, med English Tennis and Rackets Organisation og dannede The Squash Rackets Association (SRA). Denne organisation blev i første omgang styringsorgan for squashspillet i England, og, skulle det siden vise sig, i en overgang for squashspillet i hele verden. Organisationens første eksekutivkomite blev nedsat den 1. april 1929, og de formulerede og nedskrev de første internationale regler for squash. Her henholdt man sig til, at banestørrelsens dimensioner fortsat skulle svare til dem, der var i The Bath Club. Samtidig blev det bestemt, at bolden endnu engang skulle være mindre og langsommere, end den hidtidigt anbefalede bold. At der nu var tale om, at reglerne kunne henføres til en bagvedliggende organisation, kan ses ved, at de blev udbredt via en håndbog for squash, som komiteen udgav som optakt til sæsonen 1929-1930 (Palmer s. 8). Denne håndbog udkom i en længere årrække og kom med dens udbredelse, hvor den blev brugt af folk, der var interesseret i squash i en række lande i Europa, til at sætte visse normer for, hvordan banerne skulle indrettes, og spillet skulle spilles. Med denne bog blev squashsporten således endelig regelsat.

Udbredelsen

Det er ikke helt tilfældigt, at det var i Londons West End, at squashsporten blev organiseret, da det er et af de sociokulturelt set fineste områder i byen (Horry 1977; Larsen 2001). Det forhold fik stor betydning for squashsportens udvikling, da den derved i lang tid fremover blev betegnet som et spil for en lille og eksklusiv skare. Det betød, at spillet i en længere periode ikke fik nogen større udbredelse. Et særligt forhold her var, at spillet blev tilknyttet de ”social clubs”, hvori den engelske overklasse lukkede sig om sig selv. Disse klubber betegnes som ”a recognised English institution which has been copied in many overseas countries (...) The sporting clubs were formed for the purpose of providing facilities, practice and competition at a particular sport or sports” (Horry 1987). Squashsporten blev dermed, i en periode fremover, en aktivitet for primært folk med en universitetsuddannelse eller lignende, og for udenforstående blev det ofte set på som ”a fairly snobbish game”, eller ”not a game for democracy” (Horry 1977).

Beslutningen vedrørende banestørrelsen fik konsekvenser i eksempelvis Nordamerika, hvortil forløbere for spillet var kommet ganske tidligt: Canada i 1770erne og USA i 1793. I USA havde man allerede i 1904 dannet den første landsdækkende organisation for squash, The United States Squash Rackets Association, med egen specifikation af banestørrelsen. Det udmøntede sig i, at banerne på det Nordamerikanske kontinent typisk var smallere, og bolden der spilledes med, var hårdere. Der er ikke noget, der tyder på, at englænderne har kigget mod USA, da de ville standardisere banerne. Standardiseringen af banerne er således sket

uden kommunikation mellem englænderne, der stod som opfindere af spillet, og nordamerikanerne, der var de første til at organisere spillet på landsplan. I de tidligere kolonier, hvor andre forløbere af spillet var kommet til Indien allerede i 1821 og til Australien i 1847, tog man den engelske standardisering af banestørrelserne og reglerne til sig. Sidstnævnte skal ses i relation til, at engelske officerer, der var udstationeret i kolonierne, tog spillet med sig, og at denne samfundsgruppe er en stor del af forklaringen på, at spillet på et meget tidligt tidspunkt opnåede stor udbredelse, primært i det asiatiske område (Bellamy 1987).

Beslutningen om, at banestørrelsen i The Bath Club i London skulle danne udgangspunkt for fremtidige baner, kan ses som startskuddet til squashsportens internationale udvikling. Banerne kom som nævnt til at danne rammen for lignende byggeri. Og her var det ikke kun banernes størrelse, men nok så meget omgivelserne, der var i fokus. Squashbanerne blev ofte bygget sammen med tennisbaner, og man fulgte op på en bygningstradition, der kan føres tilbage til adelens og overklassens eksercer- og boldspilshuse, hvor det æstetiske element var en del af byggeriet.

Samtidig begyndte man i starten af det 19. århundrede, blandt andet i The Bath Club, at arrangere turneringer, der i deres form kom til at danne grundlaget for senere turneringsaktivitet. Allerede nogle år før man organiserede squashspillet i forbund, blev der således afholdt konkurrencer for henholdsvis professionelle herrer, i 1920, og professionelle damer, i 1922. Paradoksalt, men måske godt i tråd med at squashspillets direkte forgænger tidligere havde været genstand for forskellige former for væddemål, blev de første amatørmeesterskaber først afholdt i 1923. Squash var således, i dets spæde organiserede form, i et vist omfang fra starten af både en professionel sport, hvor der blev spillet om penge, og et spil for personer fra den engelske overklasse, hvor der var en helt anden og mere legende tilgang til aktiviteten.

International udvikling

Trods forskellige udfordringer oplevede man noget af et boom i deltagelsen i squash i årene op mod anden verdenskrig. I England var der i 1932 62 klubber tilknyttet SRA, et tal der i 1939 var blevet femdoblet til 320 klubber. Og antallet af lande, hvor der spillede squash, var i tiden fra 1931 til 1939 steget fra 4 til 11. Efter anden verdenskrigs slutning var der en tro på, at sporten ville fortsætte sin medlemsmæssige fremgang. Dette kom dog ikke til at holde stik, og man måtte i en årrække stille sig tilfreds med, at der i det engelske område var omtrent 200.000 udøvere af sporten fordelt på omtrent 300 klubber. Man havde i denne periode især to udfordringer. For det første var mange af de bygninger, der før havde huset squashbaner, beskadiget af krigen, og for det andet var det i en periode efter den anden verdenskrig svært at skaffe gummi, så man kunne få en god kvalitet af bolde (Palmer s. 12).

Man skulle således op til slutningen af 1970'erne, før der kom et egentligt boom i antallet af squashspillere i England, efter at squash eksempelvis havde boomet i Australien. Dette fornyede boom for squash i England skal ses i relation til, at man begyndte at anlægge squashbaner i forskellige "leisure centres", hvormed man kom ud til flere dele af det engelske samfund og ikke udelukkende overklassen (Larsen 2001). I en engelsk undersøgelse i 1977 beskrives den typiske squashspiller som "*predominantly male, middle-class group, 25 years of age or older (...) better educated than the population as a whole*" (Bonser 1977; Larsen 2001). Om

der herved er tale om, at spillet har bredt sig til markant nye grupper, kan der dog stilles spørgsmålstejn ved. Der er måske i højere grad tale om, at det engelske samfund i denne periode ændrede sig, så den gruppe, der omfatter ”*middle class*” og ”*upper middle class*”, i 1970erne var større end i 1930erne både i antal og procentuelt.

På det internationale plan var man allerede i 1922 begyndt at spille regelmæssige internationale kampe. Det var på det nordamerikanske kontinent, hvor USA og Canada dette år afviklede den første såkaldte Lapham Cup, som dermed er verdens ældste turnering. Den er efterfølgende blevet afviklet 94 år i træk. Også i squashspillets moderland, England, begyndte man i 1920erne at arrangere forskellige turneringer, og i slutningen af 1930erne og fremefter begyndte spillere fra England også at komme til kontinental Europa, hvor de første squashbaner dukkede op.

Anden verdenskrig betød et afbræk for squashsporten. Og noget tyder på, at man havde svært ved igen at få aktiveret helt det samme antal spillere som før krigen. Derved var interessen for at organisere sig nok også mindre. Det var således først efter, at squashsporten for alvor begyndte at brede sig i Australien, i 1960erne, at der igen kom gang i tanker om at lave et fælles forbund for sporten.

Det store gennembrud kom, da udvalgte medlemmer af de lokale squashforbund fra Australien, Storbritannien, Egypten, Indien, New Zealand, Pakistan og Sydafrika, mødtes i slutningen af 1966 for kort tid derefter, den 5. januar 1967, at danne International Squash Rackets Federation (ISRF). Efterfølgende var Australien det samme år vært for organisationens første mesterskaber. Omtrent ti år senere, i 1976, oprettedes The Womens International Squash Federation (WISF). Efter i en periode at have arbejdet hver for sig, skete der i 1985 en delvis sammenlægning, hvor WISF formelt set kom ind under ISRF, der i 1992 ændrede navn til det nuværende, World Squash Federation (WSF). I dag er WSF den ledende organisation med ansvar for regler, dommere, coaching og specifikationer af baner og udstyr.

Squash i Danmark

I de efterfølgende afsnit beskrives det, hvordan squashsporten kom til Danmark og langsomt udviklede sig fra at være en forholdsvis isoleret aktivitet for de få til at blive en landsdækkende sport udøvet af mange under forskellige organisatoriske forhold.

De afgørende punkter er for det første, hvor og hvordan squashsporten fik fodfæste i landet, og for det andet hvordan squashsporten gik fra at være en klubaktivitet til at blive organiseret i et selvstændigt forbund.

1936-1942, pionererne

Danmark og Holland (1934) var de første europæiske lande uden for De Britiske Øer der tog squashspillet til sig. Som i mange andre tilfælde kom inspirationen fra personer, der havde kontakt til det, der er blevet betegnet som sportens fødeland, England. I dette tilfælde var der dog ikke tale om, at spillet blev taget med til Danmark af englændere, der var her i landet for at arbejde, men at det var danskere, der i forbindelse med at de i forvejen var i England for at udøve anden sport, efterfølgende tog spillet med sig hjem.

Flere personer er i den forbindelse blevet nævnt. Tennisspillerne, den firedobbelte danmarksmester for KB Erik Øckenholt Larsen (1880-ukendt), der en overgang boede i London, og den tredobbelte danske mester fra Humlebæk/B93¹ Henning Wiig (1917-1982), der en overgang hyppigt spillede tennis i England, er sammen med en tredje tennisspiller, Helge Steen Plougmann (1908-1997), blandt de hyppigst nævnte. Fælles for dem alle er, at de i forbindelse med deres rejser til England i starten af 1930'erne havde stiftet bekendtskab med squash. En årsag hertil kan være, at squash ofte blev spillet sammen med tennis i de engelske country clubs, hvor de danske spillere ofte deltog i turneringer. Også idrætslederen og inspektør for Københavns Idrætspark fra 1914 til 1943, Moritz Thorvald Rasmussen (1878-1965), er blevet nævnt. Han kan have haft en vis indflydelse, især som initiativtager i forhold til at udbrede squashspillet i Danmark. Men han har ikke været en af dem, der direkte bragte spillet med sig hjem, da hans ophold i henholdsvis England og USA lå omtrent 20 år tidligere end de andres. Samtidig er der ikke tegn på, at der efter hans hjemkomst fra USA er blevet arbejdet med at etablere baner. Endelig lå hans interesse fortrinsvis inden for atletik, hvorfra springet til ketchersport kan have været ret stort. På den anden side var der blandt disse tidlige idrætspionerer ikke i samme omfang som i dag tale om, at man specialiserede sig i én disciplin.

På samme måde, som der kan stilles spørgsmål ved Moritz Thorvald Rasmussens direkte involvering i etableringen af squash i Danmark, kan der også stilles spørgsmål ved, hvor vidt Erik Ø. Larsen var direkte involveret, selv om hans aktive deltagelse er blevet omtalt (Ekstra Bladet 16.11.1951). Han har, som Moritz Thorvald Rasmussen, været tæt på de 60 år, da der endelig blev etableret squashbaner i Danmark, hvorfor det må formodes, at han i hvert fald kun i begrænset omfang har været aktiv spiller. Dermed ikke være sagt, at de to omtalte personer ikke kan have givet bidrag til arbejdet. Det højest sandsynlige scenarie er

---

¹ Henning Wiig spillede tennis i Humlebæk om sommeren, og det var her, han vandt sine mesterskaber. Om vinteren spillede han i B93.

dog, at det er Helge Plougmann og Henning Wiig (Ekstra Bladet 8.11.1951), der primært har været de aktive squashspillere, og at det ligeledes er dem, der har arbejdet for at få squash til landet.

Men det mest interessante er måske, at de bedste danske tennisspilleres rejseaktivitet til især De Britiske Øer i starten af 1930'erne gav dem en mulighed for at se et nyt spil, der har virket så tiltrækkende på dem, at nogle af dem efterfølgende valgte at lægge et stort arbejdede i at få spillet introduceret i Danmark. Eller rettere sagt i København. For, som det også en lang overgang var tilfældet med tennis, der var kommet til landet før squash, og som havde været organiseret i et forbund siden 1920, kom squashsporten i starten kun til hovedstadsområdet, og, modsat tennis, så gik der lang tid, før squashsporten blev bredt ud til hele landet, hvorfor den i over 30 år fremover forblev et "københavnervenomen".

Et nærmere blik på en af personerne bag squashsportens etablering i Danmark siger noget om, hvilken personkreds der førte spillet til landet. Helge Steen Plougmann var således på daværende tidspunkt en meget berejst tennisspiller, og han kom til at repræsentere Danmark i to Davis Cup kampe, i 1938 og 1939, samtidig med at han sammenlagt vandt otte danske mesterskaber i tennis i perioden fra 1933 til 1942. I 1941 blev han, og Henning Wiig, der vandt sine tre danske mesterskaber i tennis i 1943, 1944 og 1946, som nogle af de første tildelt Dansk Tennis Unions landskampsnål. Helge havde tidligere i sin karriere ligeledes været en profileret bordtennisspiller med flere sejre i blandt andet Tyskland, hvor han en overgang konkurrerede med den senere inden for tennis verdensberømte australier Fred Perry. Modsat sin bror Børge fik han aldrig en formel uddannelse. Han begyndte dog tidligt at forhandle blandt andet sportsudstyr, primært til tennis, bordtennis og badminton. På dette tidspunkt anvendte squashspillere ofte klæder lånt fra tennis, hvorfor han sandsynligvis også har solgt sportsudstyr til squash. På samme tid opbyggede han en af landets mest værdifulde frimærkesamlinger. Hans handel med både sportsudstyr og frimærker betød, at han var på mange rejser blandt andet til USA. Anden verdenskrig betød dog et delvist stop for både den sportslige såvel som den forretningsmæssige karriere, da familien i et par år boede i eksil i Sverige.² Og kort tid efter krigens slutning, i 1947, emigrerede han og familien til Sydafrika for ikke siden at vende tilbage. Dansk squash mistede dermed allerede i dets tidligste periode en af deres mest markante skikkelser.

---

² Helge Plougmann har også vist sig at have en vis indflydelse på squashsportens udvikling i Sverige. Allerede i 1932 var der bygget en bane i ambassadeområdet i Stockholm, og i 1935 kontaktede Helge Plougmann de svenske brødre Lennart og Torsten Jöhncke, der var kendt fra blandt andet ishockey og bandy, med henblik på at forhøre sig om, hvor vidt der kunne komme et samarbejde i gang mellem folk der var interesseret i squashspillet i de to lande. Udbyttet af samarbejdet blev, at der blev bygget tre baner på Sveavägen 128 i Stockholm. Bestyreren af banerne blev den svenske elitetennisspiller John "Jotte" Söderström, som Helge Plougmann kendte fra sin egen tenniskarriere. Plougmann var personligt økonomisk involveret i opførelsen af banerne. I perioden 1936 til 1937 blev der arrangeret flere turneringer på banerne, eksempelvis det der er blevet kaldt for de første svenske mesterskaber. Banerne på Sveavägen fik dog ikke lang levetid. Söderström valgte allerede i 1937 selv at investere i et nybyggeri af tre squashbaner i et boligbyggeri i Wittstocksgatan 17 i den centrale del af Stockholm. Da Söderström åbenbart trak spillere med fra Sveavägen til Wittstocksgatan blev banerne på den førstnævnte lokation hurtigt nedlagt, for siden at blive omdannet til dansestudie. Banerne på Wittstocksgatan er siden hen blevet betragtet som svensk squash' arnested, og det er også her, at den ældste svenske squashklub, Stockholm Squash Klub, blev dannet i 1946. På trods af at Helge Plougmann i de sidste par år af anden verdenskrig var bosat i Sverige, herunder blandt andet i Stockholm, har han ikke i denne periode efterladt sig varige spor inden for squashsporten.

Billede 3. Helge Plougmann spiller tennis. Billedet er formentligt taget på KB's anlæg. Privat familiefoto.

Det er dog ikke muligt at vurdere Helge Plougmanns virke for squashsportens indførelse i Danmark, uden at man også inddrager hans fire år ældre bror Børge Steen Plougmann (1904-1993). Det viste sig nemlig, at man med dette brødrepår havde en god kombination. På den ene side en entusiastisk ildsjæl, Helge, der ikke kun praktiserede og tog squashsporten til sig, men som også kunne åbne døre og få andre til at interessere sig for den, og på den anden side Børge, der var arkitekt, og som i den forbindelse kom til at bidrage fagligt med sin bygningsmæssige ekspertise. Om det var nødvendigt for at indføre squashsporten i Danmark, at denne kombination var til stede, er det ikke muligt at bedømme. Men det kan vise sig at have været med til at forcere den tidlige udvikling, da man, i modsætning til flere andre slags sport, der kom til landet udefra, fra starten af stod over for den udfordring, at

man ikke kunne gøre brug af eksisterende faciliteter. Man var i stedet nødt til at etablere nye baner for overhovedet at kunne komme i gang med at spille. Denne problematik byggede på squashsportens "monofunktionalitet" hvad angår banernes indretning, og det viste sig da også snart at blive en udfordring i forbindelse med at få spillet udbredt. Det var dyrt at etablere baner, hvilket ikke har ændret sig markant siden da. Samtidig var man afhængig af, at finansieringen kunne komme fra private investorer, da kommunerne ikke var interesserede i at yde støtte til den slags byggeri.³ Det er dog ikke muligt at sige noget om, hvor vidt de to brødre selv har været involveret i at finansiere de baner, der blev etableret i de år, hvor i hvert fald Helge var en aktiv squashspiller. Men det er højst sandsynligt, at den kreds af personer, der etablerede de første baner, også på en eller anden måde var involveret i at skaffe de nødvendige midler til byggeriet. Det var således i lang tid afgørende for etableringen af baner, at de interesserede selv kunne skaffe de nødvendige midler.

I forhold til tidspunktet for etableringen af baner var man i Danmark begunstiget af, at banernes størrelse på dette tidspunkt, i midten af 1930'erne, var blevet internationalt standardiseret, og at dem, der etablerede baner, fra starten af valgte at overholde standardiseringsmålene. Det betød, at man fra starten af indførte et spil, der til en vis grad var sportificeret, både hvad angik banernes fysiske udformning, herunder materialevalget, banernes størrelse og indretning, samt ideerne bag spillet, herunder dets regelsætning. Samtidig valgte man ved de første byggerier af squashbaner at benytte et engelsk firma, Carter's Sports Courts Ltd., som

³ En årsag hertil kan være, at der i tiden efter 1945 var mange, der flyttede fra landområderne og ind til byerne, hvorfor sportsfaciliteter ikke havde så stor prioritet som eksempelvis boligbyggeri.

medvirkende rådgiver og leverandør af forskellige materialer, f.eks. specielle døre og låse, der var udformet således, at de gav mindst mulig gene i forhold til boldens opspring. Dette firma var certificeret i forhold til at bygge squashbaner, og det havde allerede stor ekspertise inden for området fra blandt andet England, hvor firmaet havde medvirket til at bygge baner på forskellige privatskoler i forbindelse med militærets officersmesser, ved større privatboliger og på krydstogtskibe (Carter 1936). En gennemgang af de sparsomme informationer, der er tilgængelige om dansk squash på dette tidspunkt, indikerer, at Carter's Sports Courts Ltd. leverede materialer til etableringen af samtlige de ni baner på fem forskellige adresser, der blev etableret i perioden 1936 til 1939 (Dawes 2014). Dette kan blandt andet underbygges af, at en reklamebog for Carters' s Sports Courts Ltd. i 1936 var indkøbt i forbindelse med etableringen af de første danske baner, og at der i forbindelse med det tidligste byggeri henvises netop til denne bog.

Bülowsvej og Vestersøhus

Den megen aktivitet udøvet af primært brødrene Plougmann var medvirkende til, at der i løbet af året 1936 blev åbnet squashbaner to steder i København henholdsvis på Bülowsvej 34 på Frederiksberg og i Vestersøhus, Vestersøgade 58 i Gården. De tre baner på Bülowsvej, der var de første, der blev bygget i Danmark, var med ovenlysvinduer, og de etableredes på fjerde og øverste sal af et fabriksanlæg tilhørende Paul Bergsøe & Søn A/S. Lokalerne blev langt senere til en del af den nu lukkede Thorvaldsenskole. Squashbanerne blev etableret af en forening kaldet Scandinavian Squash Rackets Courts (SSRC). Man havde holdt et møde i oktober 1935, formentlig for dels at vejlede interessen for at gå videre med projektet, dels at få den rette personkreds involveret, og foreningen blev endelig oprettet ved et konstituerende møde den 31. januar 1936. Der er i den forbindelse lidt uklarhed over, hvor vidt der blev dannet en eller to foreninger denne dag. Af nogle dokumenter fremgår det således, at der den samme dag blev dannet en klub, kaldet Københavns Squash Rackets Klub, KSRK. Det er da også muligt, at der blev dannet to foreninger. En, SSRC, der skulle stå for at etablere baner, og en, KSRK, der skulle virke som en sportsklub. Det er også et enkelt sted nævnt, at der på Bülowsvej blev etableret en klub, Frederiksberg Squash Club, og at denne senere, ved nedlæggelsen af banerne, flyttede til Vestersøhus, og således var den første egentlige danske squashklub.

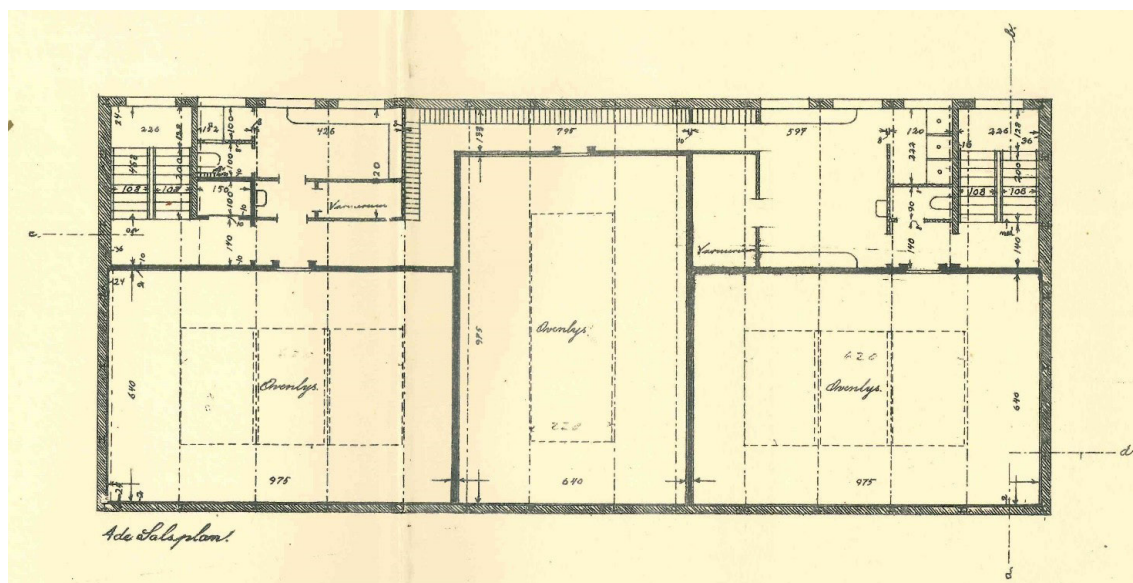
SSRC blev blandt andet dannet af brødreparrer Plougmann, der var i bestyrelsen, sammen med advokat og landsretssagfører Erling Kofoed (1901-1982), der var administrerende direktør. Som det delvist fremgår af navnet, og af Kofoeds titel, kan SSRC nok nærmere betegnes som en virksomhed end en klub eller forening. Formålet med den var da også, at den skulle virke som et fælles organ for etableringen af squashbaner. I første omgang i København (og Danmark) og senere også i resten af Skandinavien.⁴ At dette i et vist omfang lykkedes, kan ses ved, at SSRC også er nævnt i forbindelse med etableringen af baner i Stockholm.

Der er ikke nogen umiddelbart overleveret viden om, hvorfra midlerne til etableringen af banerne på Bülowsvej kom. Og der er ikke tegn på, at virksomheden Paul Bergsøe & Søn A/S

---

⁴ Der er ikke gemt skriftligt materiale om SSRC, hvorfor al den viden der er om denne organisation dels bygger på det som andre har skrevet ned om den, dels bygger på det, der er kommet frem i forbindelse med interviews.

var økonomisk involveret, da hele bygningen blev udlejet. Af et dokument fra Sundhedskommissionen fremgår det, at sportsbanerne på 4. sal af bygningen blev brugt til ”squash racket”, og at der også var etableret både omklædningsrum og mødelokale i forbindelse med banerne. Noget kunne således tyde på, at de var anlagt med henblik på, at Bülowvej skulle være et fremtidigt sted for squashsporten. Økonomien bag etableringen af banerne er der ikke overleveret noget om, men når man ser på personkredsen bag etableringen af banerne, og det senere mønster omkring etablering af baner, formodes det, at medlemmer af bestyrelsen for SSRC i et vist omfang selv har været involveret i at betale for bygningen af banerne.

Billede 4. Skitse over banerne i fabriksanlægget tilhørende Paul Bergsøe & Søn A/S på Bülowvej. Skitse udlånt af Frederiksberg Bibliotek.

Både byggeriet af banerne på Bülowvej, og senere driften af dem, var fra starten af præget af finansielle problemer. Enten var der ikke nok, der benyttede banerne, eller også var kontingenterne for lave. Resultatet var, at der ikke var penge nok til at betale for lejen af dem. At der manglede økonomi i forhold til at drive banerne, ses ved, at Svend Bergsøe fremsendte et brev til Bygningsinspektoratet for Frederiksberg, hvori der stod, at man ønskede at ombygge banerne til fabriksal, da ”der næppe er Mulighed for, at de nuværende Squash-Baner kan betale sig”.⁵ Da Paul Bergsøe & Søn A/S derudover i 1939 stod over for at udvide fabrikken, og derfor manglede plads, overgik banerne til fabrikken, og de blev nedlagt. Inden da havde man dog nået at afholde flere markante arrangementer i centret. I april og maj måned 1937 spillede man det, der er blevet kaldt for de første internationale squashkampe i Danmark. Kampene var mellem tre hold fra henholdsvis København, Stockholm og England. Der var

5 Brev tilsendt af Tom Kjærbye Larsen.

samlet 150 tilskuere, der hver betalte 50 ører, og de 68 var til stede på finaledagen.⁶ Et ret pænt antal tilskuere, når der tages højde for, at man kun kunne se ind på banerne fra enten en balkon eller ved hjælp af til lejligheden opstillede stiger/stilladser. Og samme år arrangerede man de første åbne danske mesterskaber samme sted. Så på trods af banernes forholdsvis korte levetid har de status af at være de første, hvorpå der blev spillet squash på dansk grund. Og personkredsen bag deres tilblivelse er stort set den samme, som de der efterfølgende etablerede baner i Vestersøhus.

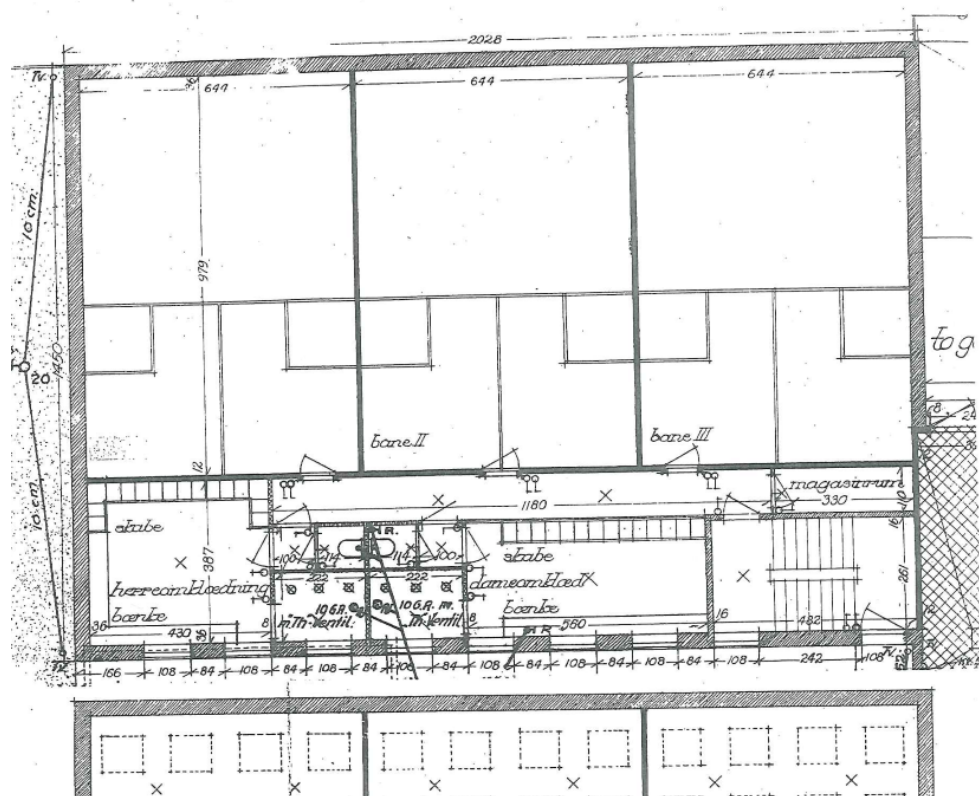
Billede 5. Bygningerne på Bülowvej. Banerne befandt sig på øverste etage af den midterste bygning, ved ovenlysvinduerne. Foto udlånt fra Frederiksberg Bibliotek. Billedet er taget omkring 1973.

Der er ikke helt enighed om, hvornår banerne i Vestersøhus blev etableret, da nogle kilder nævner året 1936 og andre kilder året 1937. Men fakta er, at de indgår i det nu fredede byggeri, der blev opført i perioden 1935 til 1939, og som siden hen er blevet betragtet som kulminationen på professor Kay Fiskers og C. F. Møllers byggeri. Et byggeri der var nytænkende med nye og moderne løsninger vedrørende boligindretning, og som kom til at virke som en magnet på datidens bedrestillede københavnere. Bebyggelsen blev således snart bosat af især yngre par og børnefamilier. Flere af disse børn kom via squashbanernes beliggenhed i boligkomplekset i kontakt med squashsporten, og flere af dem kom i starten af 1960'erne og fremover til at præge dansk squash. Det vides ikke, hvorfor man planlagde at etablere squashbaner i Vestersøhus, og hvem der stod bag ideen. Men banernes placering i byggeriet sandsynliggør, at aftalerne vedrørende etableringen af banerne må være tænkt ind i byggeplanerne fra

---

⁶ Det benævnes den første internationale kamp i Danmark. Der er dog lidt usikkerhed om, hvor vidt de åbne danske mesterskaber ikke havde været afviklet før denne kamp.

starten, altså omkring 1935. Og noget kunne tyde på, at planen om bygningen af squashbanerne sandsynlig blev forhandlet på plads af Erling Kofoed, der tog sig af de juridiske forhold, og Børge Plougmann, der tog sig af det, der krævede byggeteknisk indsigt. Der har således ikke, i hvert fald i starten, været tale om, at banerne i Vestersøhus skulle være en erstatning for de baner, man efterfølgende mistede på Bülowvej. Der var snarere tale om, at antallet af baner i området i en kort periode blev øget. Noget man jo også fra SSRC's side havde som et af sine formål.

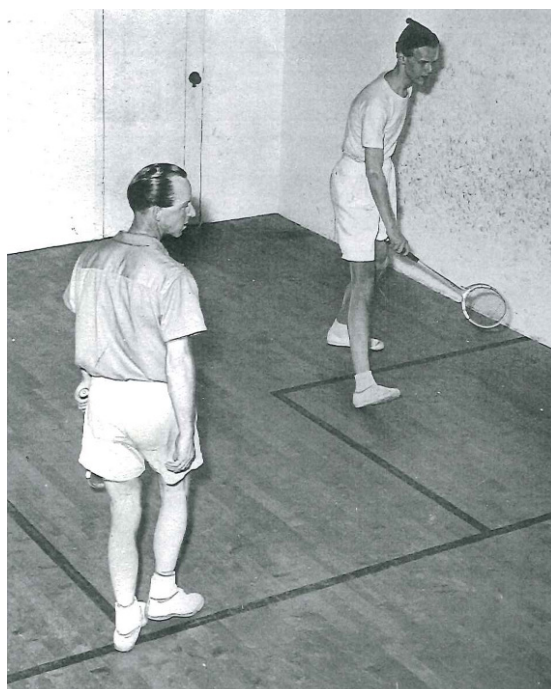
Billede 6. Oversigt over banerne i Vestersøhus. Billedet er fra Peter R. Dawes samling.

Banerne i Vestersøhus, der eksisterer den dag i dag, viser tydeligt, at de involverede havde hentet deres inspiration til selve indretningen af ikke kun banerne, men også til de omkringliggende faciliteter, i England. Komplekset består således af tre squashbaner, omklædningsmuligheder for herrer og damer, en pro-shop, et køkken og en "bane 4" – det område hvor de sociale aktiviteter foregik. Endelig var der en balkon, hvor tilskuere kunne stå og kigge ned på spillerne.⁷ Anlægget var således dels indrettet med henblik på, at man kunne opleve en del af den stemning, der fandtes i de engelske country clubs, dels med henblik på at man havde med en tilskuer- og konkurrencesport at gøre, hvilket krævede, at det var muligt

⁷ Dette var før der kom bagvægge af glas.

for interesserede at overvære kampene. Denne prioritering og indretning var naturligvis med til at sætte visse standarder for, hvem der kom og benyttede banerne, og i et vist omfang for, hvordan man opførte sig. Der er således både ligheder og forskelle på banerne i Vestersøhus og på Bülowvej. Begge steder er der sørget for at lave omklædningsrum, kontorlokaler med mere i forbindelse med banerne, men i Vestersøhus har man desuden indrettet faciliteter til sociale aktiviteter. Det er muligt, at man også har haft det som et ønske på Bülowvej, men at det grundet bygningsindretning ikke har været muligt. Så på trods af at faciliteterne på Bülowvej var gode, var flytningen til Vestersøhus et fremskridt for dansk squash, da banerne lå mere centralt placeret, og dermed henvendte sig til flere potentielle udøvere af den nye sport.

Billede 7. Aktivitet på banerne i Vestersøhus. Billedet stammer fra omtrent 1940 og er højst sandsynligt taget i forbindelse med, at der blev lavet en reklamebrochure for banerne i Vestersøhus. Billedet er fra Peter R. Dawes samling.

Andre baner

To år senere, i 1938⁸, åbnedes baner to steder. Det ene var på Peter Bangsvej 147, i Københavns Boldklub (KB), hvor en bane blev bygget i K. B. Hallen, der åbnede dette år. Byggeriet af banen skete under medvirken af Svend Olesen (1886-ukendt) fra Foreningen til Indkøb af Boldspilrekvisitter A/S, FIB. Svend Olesen var desuden involveret i bygningen af K. B. Hallen. Da SSRC handlede med FIB, er det muligt, at det er derfra, inspirationen til at bygge squashbaner i K. B. Hallen er kommet. Et enkelt sted nævnes det, at der på KB eksisterede en squashklub, Københavns Boldklubs Squash Klub, KBSK. Der er dog ikke noget, der tyder på dette, da denne klub ikke er omtalt andre steder, heller ikke i samtidige dokumenter hos KB. Dette betyder dog ikke, at der ikke var god aktivitet omkring squashbanen. Det fortælles således, at flere af fodboldspillerne om vinteren brugte squash som en del af deres daglige træning, mens der ikke forlyder noget om, hvor vidt det også var tilfældet for dem, der spillede tennis i KB. Dette havde ellers været oplagt, set i lyset af den inspiration man fik fra England, hvor tennisspillere ofte benyttede squash som vintertræning, og hvor der i det hele taget var et stort personsammenfald mellem tennis- og squashspillere.

Samtidig er der en interessant forbindelse mellem KB og Arbejdernes Tennis Club (ATK), da ATK dannede det, de kaldte for en Squash Sektion på adressen Genforeningsplads 49. ATK benyttede på dette tidspunkt tennisbanerne på KB, da de ikke selv rådede over baner.

⁸ Hos Dawes nævnes også årstallet 1939.

De havde efterfølgende intentioner om at lave egne squashbaner, hvilket fremgår af et referat fra deres generalforsamling den 16.10.1944, hvor man kan læse, at *"Interessen for denne nye Idrætsgren var saa stor, at det sandsynligvis bliver nødvendigt at udvide de dengang planlagte Rammer"*. To uger senere suppleres dette med, at man nu råder over banen 16 aftener om måneden. Men planerne om egne baner kom aldrig ud over de indledende stadier, og efter 1951 nævnes squash ikke mere i nogle papirer fra ATK.⁹ Det interessante i forbindelsen mellem KB og ATK består i, at squashsporten således på et noget tidligere tidspunkt end formodet blev præsenteret for en persongruppe, der ikke tilhørte det københavnske borgerskab. Der er dog ikke nogen forklaring på, hvorfor de ikke efterfølgende tog spillet til sig. Da interessen blandt de aktive synes at have været til stede, kan det have været et spørgsmål om, at det ikke var muligt at etablere faciliteter til spillet, da det krævede forholdsvis mange midler.

Banen på KB fik dog ikke en lang levetid. Der er lidt kontrasterende oplysninger om, hvornår den lukkede. Et sted fremgår det, at det var i perioden mellem 1951 og 1957, ifølge en anden kilde¹⁰ blev banen nedlagt i 1998, hvor der blev bygget styrketræningslokale til fodboldspillerne. Banen kan således godt have eksisteret i lang tid, måske helt op til 1998, men noget tyder på, at man har ophørt med at bruge den til squash i perioden mellem 1951 og 1957, da den ikke siden da er nævnt i forbindelse med aktiviteter. Banen er sandsynligvis, som andre steder, i en periode blevet benyttet enten til bordtennis eller som opbevaringsrum, inden den blev nedlagt.

Det andet sted, hvor en bane blev åbnet i 1938¹¹, var på Norsvej i Sct. Jørgens Hallen. Banen, der var med sidebalkon beregnet til tilskuere, lå sammen med tennis- og badmintonbaner. Her var Erling Kofoed også involveret, da han var administrator for banen og måske for hele bygningskomplekset. På trods af at man kun havde en bane, var den så stor en succes, at man på et tidspunkt havde ansat en professionel træner, badmintonspilleren Christian W. Petersen, der instruerede i både squash og badminton. Det vides ikke, hvor lang tid banen eksisterede, men hallen blev revet ned i 1977, og det er ikke muligt at sige noget om, hvor vidt banen var i brug på dette tidspunkt. Der er heller ikke noget, der tyder på, at der på noget tidspunkt blev etableret en klub i forbindelse med banerne.

Endelige åbnedes der ligeledes en enkelt bane i 1939 i det nu bevaringsværdige boligkompleks E/F Høje Skodsborg. Banen blev etableret i det, der kaldtes sportskælderen under et i 1936/37 nyopført og stilskabende lejlighedskompleks tegnet af arkitekterne Wittmaack, Hvalsøe og Thorning Christensen. Wittmaack og Christensen boede selv i ejendomskomplekset og formodes at have brugt banen, mens Hvalsøe's interesse for sport blandt andet ses i, at han i 1928 havde deltaget i de olympiske lege i Amsterdam i den kategori, der hed Arkitektur. Banen blev dog ikke brugt af andre end ejerforeningens beboere, da den ifølge vedtægterne for ejerforeningen var forbeholdt disse. Også denne bane havde en kort levetid, da den kun blev anvendt i perioden indtil 1953, hvor den først blev til lagerplads og senere ombygget til at være en del af en tegnestue - muligvis for ovennævnte arkitekter.

---

9 Samtale med en repræsentant for ATK i 2014.

10 Mailkorrespondance med bestyrelsen i KB i 2014. Desuden samtale med Kenneth Plummer, der bekræftede, at banen fandtes i 1900'erne.

11 Årstallet 1939 nævnes også et sted.

Opsamling

I perioden fra 1936 til omkring 1938 blev der således etableret sammenlagt ni squashbaner, på fem forskellige lokaliteter i det storkøbenhavnske område. Brødrene Plougmann havde i hvert fald været involveret i de tre af projekterne, på Bülowvej, i Vestersøhus og på KB, hvor der sammenlagt blev bygget syv baner. Noget kunne tyde på, at brødrene i et vist omfang har været vidende om de andre projekter, da det var det samme engelske firma, som Børge Plougmann havde kontakt til, Carter's Sports Courts Ltd., der i et vist omfang leverede materialer til alle byggerierne. Firmaet var på den tid det måske mest vidende om etableringen af squashbaner, og det udgav i samme periode en bog, hvori de kom med forskellige præsentationer af, hvor og hvordan man kunne lave squashbaner.

Etableringen af ni baner i løbet af få år gav i denne tidligste periode af den danske squashsports historie stor optimisme vedrørende sportens fremtid. Denne optimisme kommer dels til udtryk i nogle af de artikler, der omhandler squash på dette tidspunkt, dels i samtidigt reklamemateriale for squash. I et af de tidligste skrifter henviser man til England, hvor et samtidigt estimat lød på, at der var 1.500 baner, hvoraf 146 var i London og en på luksuslineren "Queen Mary". Der henvises endvidere til, at det engelske squashforbund (naturligvis) var med til at sørge for, at "*Banemaal, Regler, Redskaber o. s. v. blev standardiserede*", hvilket blev beskrevet som en del af baggrunden for spillets store succes. I sammenligning med især USA og Canada, samt i et vist omfang også Tyskland, viste det sig også på længere sigt at være en fordel, at de danske baner fra starten af blev etableret efter de internationalt gældende standarder. I de tre andre lande stod man således senere med den udfordring, at man havde forskellige banestørrelser, hvilket gav udfordringer i forhold til at arrangere turneringer.

Den nye sports potentielle målgruppe synes også at være fastlagt. Der spås i både avisartikler og enkelte reklamebrochurer for squashsporten om, at der i fremtiden vil være baner ikke kun ved Hovedbanegården, men også "*ved alle Hoteller, der søges af et internationalt Publikum, i alle smartere Bolig- og Forretningskomplekser, ved mange Skoler og alle mulige Institutioner*". Og "*det ærede Lufthavnsraad*" opfordres ligeledes til at sætte plads af til baner, samtidig med at spillet vil blive spillet "*overalt, hvor der i Forvejen dyrkes Sport!*" (Dawes). Disse forslag til, hvor der skal være baner, kan ses i relation til, hvem der på dette tidspunkt var aktive, og hvem de potentielt aktive grupper var. Man taler således til dem, der tilhører henholdsvis borgerskab og overklasse, og dem der har brug og mulighed for at få motion på en hurtig måde: "*Inden en halv Time, har man faaet al den Motion, som en Amatør behøver, og al den Afveksling og Spænding, en Sportsmand kan ønske sig*". Her er det især værd at lægge mærke til ordet amatør, da det er et begreb, der taler lige ind i denne målgruppe. Amatør som betegnelse for en, der dyrker sin aktivitet af kærlighed til denne, og som udviser en værdig og ædel opførsel i forbindelse med deltagelsen. Samtidig må vedkommende ikke have økonomiske incitament til at udøve denne. At det var borgere fra de øverste samfundslag, der i denne periode var aktive inden for squash, underbygges i det efterfølgende, hvor der ses nærmere på banerne i Vestersøhus og den der aktive klub, KSK.

Disse tidlige pionerer, der var med til at etablere dansk squash, var kendetegnet ved, at størstedelen af dem kom fra den internationalt orienterede del af den københavnske samfundselite. De delte således på mange områder holdninger, normer og værdier med det især københavnske borgerskab, der i perioden op mod 1896 havde været drivkraften bag dannel-

sen af Dansk Idræts-Forbund. En personkreds om hvem det er blevet sagt, at de ønskede at fremstå ”disciplineret, kultiveret og kontrolleret (...) med en velfungerende adfærdskode og et stort ønske om selvrealisering” (Jørgensen s. 278). I KSK ses det tydeligt, at man ganske uden selv at italesætte det, tilrettelagde aktiviteterne ud fra en tankegang om, at de involverede på den ene side dyrkede sport, med en klar fokus på at vinde, mens der på den anden side var en forventning om, at de involverede overholdt de uskrevne regler og optrådte på en afbalanceret, disciplineret og anstændig måde, og at de herunder overholdt de klassiske sportslige dyder og koder. Ikke kun i dagligdagen, men især når der var besøg fra Storbritannien, levede man fuldt ud op til de klassiske engelske sportsdyder, som de blev udfoldet i perioden efter anden verdenskrig i Storbritannien: et godt sportsligt arrangement blev suppleret med et stort socialt arrangement.

1942 KSK i Vestersøhus

Med den, på grund af dårlig økonomi tvungne nedlægning af banerne på Bülowvej og den samtidige etablering af baner i Vestersøhus, kom dansk squash hen til det, der i tiden fremover er blevet betegnet som spillets danske arnested. Allerede den 31.12.1936 var den første danske squashklub, Københavns Squash Rackets Klub, KSRK,¹² blevet dannet i Vestersøhus med Erling Kofoed som den første formand. Men klubben fik aldrig en rigtig og holdbar organisering, og snart efter at landsretssagfører Knud Brixow havde overtaget hvervet som formand, blev klubben opløst. Det skete, ifølge Johan Andersen, som senere blev den første formand for KSK, Københavns Squash Klub, da Brixow ikke var så god i rollen som organisator. Det var på baggrund af opløsningen af KSRK, at Københavns Squash Klub, KSK kort tid efter, den 17. november 1942, afholdt en konstituerende generalforsamling, og efterfølgende blev stiftet med Johan Andersen som formand. At kredsen omkring dansk squash på dette tidspunkt var lille, ses blandt andet af, at Johan Andersen tidligere havde været bestyrelsesmedlem i både SSRC og KSRK. Det var på en måde den gamle kreds af personer fra banerne på Bülowvej, der efterfølgende kom til at præge banerne på Vestersøhus. Dog med den markante undtagelse, at Helge og Børge Plougmann ikke mere var blandt de dominerende figurer. Helge, der flyttede til Sydafrika, fik ikke mere med dansk squash at gøre, og Børge koncentrerede sig efterfølgende om sit arkitektfirma. Uden, sådan ser det ud, igen at få med bygning af squashbaner at gøre.

Men den klub, der blev dannet midt under besættelsen, kom ikke kun til at præge dansk squash i årene op mod 1970erne. Den var i det meste af perioden nærmest synonym med dansk squash og kom for mange - især udlændinge - til at fremstå som repræsentanten for squash i Danmark. Det indikeres således i engelske tidsskrifter og årbøger, at formand og bestyrelse i KSK er at regne for ”governing body” af squash i Danmark, og at det er dem, man skal kontakte, hvis man vil vide noget nærmere om dansk squash (Dawes 2014).

---

12 Nogle steder benævnt KSRC (med det engelske ord club i stedet for det danske klub).

Tabel 1. Oversigt over formænd for KSK i perioden fra klubbens start og op til det tidspunkt, hvor DSqF var dannet.

1942 - 1950	Johan Andersen
1951	Per Bang-Ebbestrup
1951 - 1952	Erik Fisker
1953 - 1955	Ernst Illeman-Larsen
1955 - 1957	H. Gotsche
1957 - 1958	Johan Andersen
1958 - 1962	Paul Stenhus
1962	Johan Andersen
1962 - 1964	Jørgen Østergaard
1964 - 1971	Max Gerlow
1971 - 1985	Flemming Bülow Hans Henrik Haume Flemming Gerlow

Af § 1 i de første vedtægter for KSK fremgår det, at ”*Dens Formaal er at virke for Squash-Spillets Fremme i Danmark*” (Dawes 2014). Dette formål viser tydeligt, at man i KSK så sig selv som dem, der skulle stå for udbredelsen af squash i Danmark, samtidig med at man lige fra starten havde en formodning og forhåbning om, at squashsporten snart ville brede sig til hele landet. En formodning, der måske ikke var urealistisk på baggrund af det forholdsvis store antal baner, der var blevet bygget i det københavnske område i løbet af en kort årrække, sammenholdt med den spirende internationale interesse der var for spillet, hvor der i slutningen af 1930erne og fremover blev lavet baner flere steder på det europæiske fastland, f.eks. i nogle af de største svenske og hollandske byer. Endelig var der et vist sammenfald af personer, der var medlem af bestyrelserne i henholdsvis KSK og SSRC. Da de, på hver sin måde, begge arbejdede på at udbrede squash, kan dette have styrket den gryende optimisme for, at man nu havde en god mulighed for at udbrede spillet.

Der kan have været flere årsager til, at man ønskede squashsporten udbredt til hele landet, men et gennemgående tema fra disse tidlige år var, at man havde et ønske om, at squashsporten skulle optages i Dansk Idrætsforbund, DIF (BT 8.11.1951). Dette fremgår da også af § 21 i KSK's første vedtægter, hvoraf der står, at: ”*Foreningen skal Søge Optagelse i Dansk Idrætsforbund*”. Formanden for spillerudvalget i KSK, Palle Christensen, talte således om, at ”*Der skal være 2-3 andre [klubber], helst ude i Landet, før vi kan blive optaget*”, samtidig med at han konstaterede, at årsagen til, at det ikke var tilfældet, måske skal henføres til ”*de store Udgifter, der er forbundet med Anlægning af Banerne*”. Det virker på den baggrund ikke helt oplagt, men måske snarere som ønsketænkning, at det, der benævnes som tre ”*klubber*”, KSK, Kjøbenhavns Boldklubs Squash Klub og Arbejdernes Tennis Klubs Squash Sektion,¹³ skulle stå bag en ansøgning om at blive optaget i DIF. Det har ikke været muligt at finde ud

¹³ Der var ikke tale om tre selvstændige klubber, men kun en, KSK.

af, om der blev indsendt en officiel skriftlig ansøgning, eller om der har været tale om en mundtlig henvendelse. Der foreligger dog en notits om, at ønsket om optagelse i DIF ikke blev imødekommet. Det må formodes, at det skyldes, at der for det første ikke var tale om tre selvstændige klubber, da det kun er KSK, der kan betegnes som en egentlig klub, og for det andet at alle tre klubber var hjemmehørende i det københavnske område, hvorved man ikke kunne tale om, at sporten var udbredt i hele landet. For det tredje var det en, eller flere personer, der stod bag ansøgningen, men ikke et egentligt forbund. Disse tre forhold må formodes at være årsag til, at DIF ikke valgte at optage squash som en aktivitet, for så vidt der har været tale om en officiel ansøgning og ikke kun en sondering.

Dette ønske om at komme ind i DIF skal nok også ses i relation til den selvforståelse, der herskede blandt i hvert fald KSK's ledende medlemmer i starten af 1950'erne. Klubben var for det første den eneste squashklub i landet, hvilket gav den, og dens medlemmer, en vis eksklusivitet, og for det andet havde man i klubben en stor udveksling med udlandet, hvad angår deltagelse i turneringer og mere sociale arrangementer. Denne udveksling med udlandet ses ved, at Henning Wiig allerede i 1936 havde fået en betaling på 10 £ for at tage en tur til London med henblik på at tilegne sig yderligere færdigheder i at spille squash, så han efterfølgende kunne lære fra sig herhjemme.

På det sportslige plan havde man så tidligt som i 1937 haft besøg af den engelske mester-spiller Barnes, der karakteriserede squash rackets, hvilket var hans benævnelse for spillet, som *"en Sport, som mange Spillere vil dø for, og som de sikkert vil dø af, hvis de spiller den længe nok"* (Dawes 2014). Han var den første i en række af udenlandske stjerner, der besøgte især KSK, og som var med til at præge klubben og dens medlemmers syn på sig selv. En anden del af selvforståelsen kommer blandt andet til udtryk i, at man ikke kun i denne periode, men i lang tid fremover, taler om officielle landskampe på trods af, at det er KSK der stiller med alle spillere, og uden at der er et forbund bag udtagelsen. Endelig havde man allerede meget tidligt, første gang i 1936 på Bülowvej, arrangeret åbne danske mesterskaber i squash. Man havde derved lagt kimen til en tradition for, at der ikke kun socialt, men også på et højt sportsligt niveau, skete en kontinuerlig udveksling mellem danske og udenlandske squashspillere, samtidig med at udenlandske squashspillere fra den øverste elite ofte gæstede landet.

Efter 1945, internationalt samkvem

Efter anden verdenskrigs afslutning tager den omtalte internationale udveksling fart. Allerede i 1948 gæster det engelske landshold, der på det tidspunkt med al sandsynlighed har været verdens bedste, KSK, og i 1949 er KSK, som en slags repræsentant for Danmark, der ikke har noget officielt landshold, på en genvisit, hvor de er det første kontinentaleuropæiske land, der spiller kampe i både London mod England og i Edinburgh mod Skotland. Begge kampe blev naturligvis tabt med cifrene 5-0, uden at de danske spillere vandt nogle sæt. Men de involverede i kampene konkluderede efterfølgende, at det havde givet de danske spillere uvurderlige erfaringer at være oppe mod nogle af verdens bedste spillere. Om det var et udslag af engelsk høflighed skal forblive usagt, men de danske spilleres præstation i kampen mod englænderne blev efterfølgende beskrevet som *"not at all bad"* (Manchester Guardian 19.11.1949), og man spåede samme sted danskerne gode muligheder for at give skotterne god modstand.

Det er ikke muligt at sige noget om, hvordan kontakterne til England er kommet i stand, men da der på dette tidspunkt kun eksisterede baner i ganske få kontinentaleuropæiske byer, som København, Stockholm og Amsterdam, formodes det, at det, i kombination med at englænderne ikke havde ret mange at spille med i Europa, er de tidligere kontakter, som f.eks. Plougmann brødrene og Henning Wiig har haft til England, der er blevet holdt vedlige. Derudover var en del med engelske rødder, der var bosat i Danmark, aktive i KSK, hvilket også kan have forstærket det sportslige samkvem mellem de to lande. Endelig var der også samkvem med englændere i forbindelse med flådebesøg i København.

Et par år senere, i 1951, afvikles de første åbne danske mesterskaber for kvinder. Selv om dette er en af de første gange, kvinder omtales som aktive squashspillere, så er det interessant, at der så forholdsvis hurtigt også arrangeres mesterskaber for dem. Squashsporten viser sig dermed, i hvert fald i denne tidlige fase, at have mange lighedspunkter med tennissporten, da denne også var karakteriseret ved, at der ikke på samme måde som andre steder inden for sport blev skelnet mellem kønnene. Det er også værd at bemærke, at kvinderne lige fra starten i England var med i forreste linje, hvilket ses ved, at de første store mesterskaber, der blev afholdt, var for kvinder, i 1921, mens mændenes første mesterskaber først fulgte efter i det efterfølgende år. Samtidig blev der fra denne tidlige periode i squashsporten spillet både single og double, herunder mixed-double. Det var, og er, dog single kampene, der tiltrækker sig mest opmærksomhed. Men selv om kvinder bliver nævnt i forbindelse med mesterskaber og andre turneringer, så ser de ikke ud til på noget tidspunkt at udgøre mere end en femtedel af de aktive. Og mange af de aktiviteter, der foregår, henvender sig først og fremmest til de mandlige spillere. Samtidig ser hverken mixed- eller double-turneringerne ud til at have bidt sig fast inden for squashsporten, og de er næsten væk nu. En udvikling der måske også kan henføres til, at disse aktiviteter spilles på baner, der er bredere end dem, der bruges til single.

Kontakten med squashsportens moderland, England, kommer også til udtryk på en anden måde, da KSK har kontakt til aktive squashspillere fra British Army of the Rhine (BAOR). De besøger KSK første gang den 3.-4. april 1954, og spillere fra BAOR deltager i februar 1956 i de Åbne Danske Mesterskaber, hvor de tager flere titler. Mødet i 1954 mellem danske squashspillere og spillere fra de engelske (og irske) militære styrker, der er udstationeret i Vesttyskland, er det første i en lang række, der mindst varer de næste 8-10 år, hvor både danske spillere og også danske hold, fra KSK, drager til Vesttyskland for at spille. Denne kontakt betød også, at officerer fra engelske skibe, i forbindelse med at de var på flådebesøg i København blev inviteret med til turneringer i KSK. Når der er en vis uklarhed over, hvor mange år der blev spillet kampe mellem danske hold og BAOR, skyldes det dels, at der ikke er et opdateret skriftligt materiale for de enkelte år, dels at kontakterne efterfølgende blev holdt ved lige af en klub kaldet V.S.O.P., Very Superior Old Players (Dawes 2014). Sidstnævnte var en klub startet af arkitekt og tidligere landsholdsspiller Nils Middelboe sr., der i mange år var en af elitespillerne i KSK. V.S.O.P. var en forening for squashspillere, der, som det siges, tidligere havde gjort sig positivt bemærket. Det kunne være ved, at de havde været blandt de spillere, der tog ud og repræsenterede KSK (og Danmark). På den måde fik de nu mulighed for at bibeholde deres kontakt med både hjemlige og udenlandske aktive under ofte meget afslappede former. Der var således lige så meget tale om en social forening som en egentlig sportsklub. Det er i øvrigt bemærkelsesværdigt, at V.S.O.P. ikke havde noget fast spillested,

men at de arrangerede deres kampe på andre klubbers baner. De aktive i V.S.O.P. var dog meget aktive i forbindelse med debatten omkring dansk squash` fremtid, og foreningen havde nogle faste rubrikker i forbundets skiftende blade.

Billede 8. Vinderen af Danmarksmesterskabet i squash 1956, Løjtnant M. T. Perkins (til højre), og hans modstander fra finalen, Gavin Roynon. Begge fra BAOR. Flere engelske spillere fra BAOR deltog i de danske mesterskaber i forlængelse af, at de var på besøg i KSK. Billedet er fra bladet "Squash" 1956, 3. årgang.

Omdrejningspunktet for kontakten mellem især KSK og BAOR var naturligvis squashsporten, men et nok så vigtigt element viste sig hurtigt at være det sociale samkvem. Englænderne gav således ved flere lejligheder udtryk for, at de var meget glade for den atmosfære, der var i KSK. På den ene side var der turneringerne mellem henholdsvis KSK og de forskellige engelske og irske hold, mens der på den anden side var det sociale fællesskab med en stor fælles fest, ofte med taler, festlige indslag og udveksling af gaver. Flere af englænderne gav her udtryk for, at den atmosfære, der var i KSK, mindede dem om den, der var i deres egne klubber hjemme i England, og at det på dette tidspunkt var svært at finde denne atmosfære i de (endnu forholdsvis få) kontinentaleuropæiske klubber. Samtidig udtalte flere af de engelske spillere, at de, med forholdsvis kort tidsmæssig afstand til den anden verdenskrig, ikke brød sig om at spille squash på baner i Tyskland, hvor de ellers var udstationeret med BAOR (Dawes 2014).

Udbredelse af squash

På trods af den megen sportslige aktivitet, fremgår det også af KSK's bestyrelsesreferater fra starten af 1950'erne, at man har andre ting at forholde sig til end at udbrede squashspillet til resten af Danmark, og dermed få mulighed for at blive optaget i DIF, og at deltage i og arrangere turneringer. Klubben er således i en del af 1950'erne kendetegnet ved en nærmest kronisk dårlig økonomi. Den dårlige økonomi kan, som det allerede var tilfældet med de første baner på Bülowvej, henføres til, at kontingentet fra det forholdsvis lille antal aktive spillere i KSK, som regel omkring de 200, ikke var stort nok til at betale for lejen af banerne. Af en diskussion (Squash, nr. 1, 3. årgang, marts 1956) fremgår det, at man, efter en nedgang i medlemsantallet på 20 året før, nu har haft en medlemsfremgang, så der er 242 aktive spillere i KSK. Det gjorde dog ikke økonomien bedre, da udgifterne steg tilsvarende. Dette medførte blandt andet, at man igennem en sæson har udlejet den ene af de tre baner til bordtennis, hvilket naturligvis har gjort det sværere for dem, der vil spille squash at reservere banetider. Måske den dårlige økonomi er medafgørende for, at vedtægterne allerede den 3.3.1954 blev ændret, så det ikke længere fremgik af dem, at man ville arbejde på at blive optaget i Dansk Idrætsforbund. Det ser dog ud til, at situationen med den dårlige økonomi kulminerede i slutningen af april 1955, da formanden for KSK i forbindelse med sit virke som repræsentant for en skofabrik var kommet i økonomisk uføre og efterfølgende begik et underslæb på 10.500 kr. mod klubben. En foreteelse som han efterfølgende blev idømt otte måneders ubetinget fængselsstraf for. At den dårlige økonomi ikke udelukkende kunne henføres til dette underslæb, ses ved, at det ikke var sidste gang, at økonomien var i fokus på en generalforsamling. Denne diskussion blev tit forbundet med det forhold, at man manglede medlemmer og især yngre. Der var således blandt mange en reel frygt for, at der ikke ville være nogle til at tage over, når den generation, der havde etableret squashsporten, trak sig tilbage. Problemerne med økonomien gjorde også, at der ikke blev ofret meget tid på visionsarbejdet med at få gjort squash til en landsdækkende sport, og referatet fra generalforsamlingen i KSK den 13.3.1958 afsluttes da også med den noget resignerende kommentar, at *"Meningsløsheden i at Bestyrelsens Hovedopgave ligger i at kradse Kontingentrestancer ind"* (Dawes 2014). Noget kunne således tyde på, at man, til trods for at man havde folk med mange kompetencer i bestyrelsen, ikke havde den økonomiske indsigt, der var nødvendig for, at foreningen kunne løbe tilfredsstillende rundt, eller at man ikke i bestyrelsen havde viljen til at inddrage det skyldige kontingent.

Der er lidt forskellige oplysninger om, hvor mange squashspillere der i denne periode var i KSK og dermed i dansk squash. Men en del kunne tyde på, at tallet som ovenfor nævnt lå lige omkring de 200, og at der ofte var tale om, at tallet var betydeligt højere om vinteren end om sommeren. Af et notat fra KSK fremgår det således, at man i sommeren 1965 har haft 53 *"sommerspillere"* (Dawes 2014). Et tal der er markant lavere end de tal, der ellers nævnes. Da KSK den 7.11.1951 holdt åbent hus med henblik på at øge medlemsantallet, var der således omtrent 200 medlemmer, og i Idrætsbladet 5.3.1954 taler den nye bestyrelse i KSK om, at man på et år er gået fra 120 til 286 medlemmer. Af de forskellige referater og udtalelser til aviser gennem denne periode kommer der forskellige tal frem vedrørende medlemstallet. Det formodes, at antallet af aktive om vinteren, med enkelte udsving, har ligget på mellem 150 og 250 i perioden fra først i 1950'erne til slutningen af 1960'erne. Et tal der må holdes op mod, at man har en tommelfingerregel om, at der højst må være 75 aktive spillere for hver bane, hvis

alle skal have mulighed for at spille jævnlige.¹⁴ Og med udelukkende voksne medlemmer, der primært spillede i eftermiddags- og aften timerne, må banerne i KSK have været godt fyldt op. Samtidig blev banerne i mange weekender beslaglagt i forbindelse med nogle af de mange turneringer, der blev afholdt af klubben. Samtidig formodes det, at medlemstallet har været noget lavere i sommerperioden, da der ikke i den periode har været hverken turneringer eller andre arrangementer.

Endelig fremgår det, at medlemstallet den 31.12.1956 var på 206, hvoraf de 12 var juniorer. Det er første gang, der omtales juniorspillere som en del af squashsporten. Dette kan ses i relation til, at ungdommen på dette tidspunkt typisk dyrkede deres sport (eller idræt) i forbindelse med deres skolegang, og at foreningslivet fortrinsvis var forbeholdt voksne. En udvikling der over årene skulle ændre sig markant, dog ikke så meget inden for squashsporten som inden for andre idrætter. For KSK skulle denne gruppe af unge squashspillere dog vise sig at få stor betydning, da det var blandt dem, nogle af de kommende topspillere, også dem der kom til at gøre sig på internationalt niveau, blev fundet.

I forbindelse med åbent hus den 7.11.1951 talte man desuden om, at man ville vise sin sport frem, da man mente, at *"Spillet egner sig godt for den danske Mentalitet. Det er let at finde ud af (...) Udøveren [får] virkelig Glæde af at være med – og det er forholdsvis billigt"* (Dawes 2014). Samtidig påpegedes det, at de fleste af de nuværende medlemmer var over 30 år, og at man i den forbindelse ønskede sig især yngre spillere for at sikre både klubben KSK og selve sporten i fremtiden. Dette kan hænge godt sammen med, at squashsporten, som de fleste andre sportsgrene på dette tidspunkt, primært henvendte sig til voksne, mens børn forventedes at dyrke deres idræt i skolen. Børn og unge udgjorde således som ovenfor set kun få procent af KSK's medlemmer. Samtidig virker det som om, det var en mere eller mindre fast kerne af nu lidt ældre spillere, der var aktive på de fleste poster i KSK. En kerne der, for fleres vedkommende, havde været med siden klubbens dannelse.

I midten af 1950'erne nævnes det også, at der arbejdes på at lave en tur til Ålborg, Århus og Odense for at vise spillet frem for interesserede. Denne tur omtales dog ikke nærmere efterfølgende, hvorfor det må formodes, at den ikke er blevet til noget. En årsag hertil kan være, at man ikke har haft faciliteter, altså baner, til at vise spillet frem på.

En del af forklaringen på, at der især var mange medlemmer i aldersgruppen på over 30 år, og at man havde svært ved at rekruttere nye aktive, kan måske henføres til, at squashsporten allerede på dette tidspunkt blev præsenteret som et *"Spil for den travle Forretningsmand"* (Dawes 2014), som en overskrift i lød i Børsen i 1951. Desuden tales der om, at en halv times spil med squash giver lige så megen motion som flere timers tennis eller badminton. Man lagde sig derved fast på, at dem, der spillede squash, skulle tilhøre en bestemt samfundsgruppe, hvorved andre kan have følt sig ekskluderede.

---

14 Beregningerne på, at en bane maksimalt kan bære 75 medlemmer, hvis alle skal spille regelmæssigt, er af nyere dato, og udregnet efter, at banetiderne i dag normalt er 45 minutter. I perioden fra dansk squash startede og til op i 1970'erne var banetiderne på 30 minutter, hvorfor banerne må kunne have båret noget mere end 75 medlemmer.

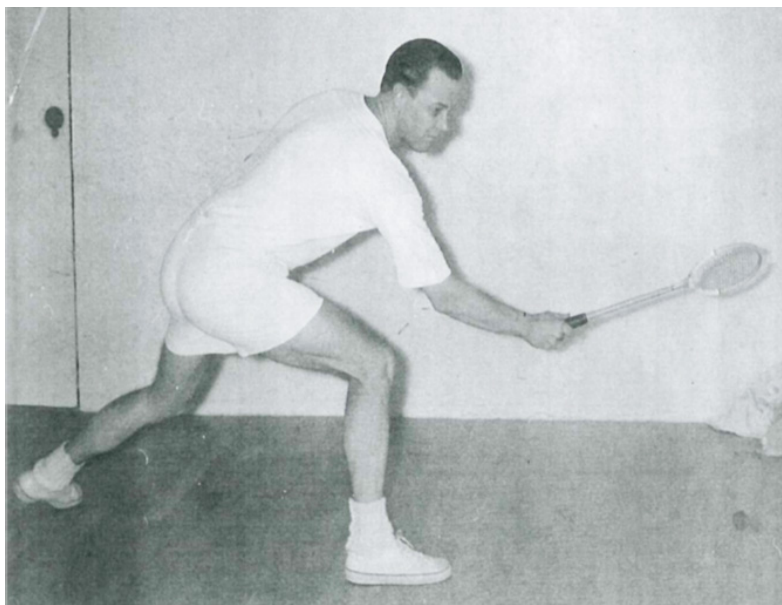
Det sociale element

At spillet også er en del af en social aktivitet ses ifølge Børsen 1951 ved, at *"Lokalerne her [KSK] maa uvægerligt ogsaa inspirere til et hyggeligt Klubliv (...) I det store Klublokale, med Udsigt over Banerne, er der arrangeret Sofaer og magelige Stole omkring Smaaborde (...) Der serveres The, Øl og Sodavand"* (Dawes 2014). Og så er der mulighed for, at klubbens sekretær, Fru Diers, *"ser efter Børnene, mens Mor spiller"* (Dawes 2014). Denne beskrivelse af klublokalerne i KSK leder uvægerligt tankerne over mod de engelske country clubs, der må have dannet forbillede for baner og indretning. Det hyggelige var ikke bare noget, der opstod, men noget der blev arbejdet for. Blandt andet ved at man i lang tid op i 1960'erne havde en klubsekretær ansat, som ikke kun tog sig af den administrative del af det daglige arbejde, såsom bogføring og kontingentopkrævning, men som også sørgede for, at der var den rette atmosfære for dem, der ikke spillede. På den måde kan det ikke undre, at gæstende engelske spillere til stadighed var begejstrede for den måde, de blev mødt på, når de gæstede KSK. Den tidligere topspiller Ingrid Kallesøe beskrev fællesskabsfølelsen således: *"Dengang var der – oplevede jeg – meget mere socialt samvær og sammenhæng, ik', så hver gang man lavede en turnering, og man inviterede nogle gæster, så sørgede man altid for at spise sammen (...) Og når turneringen var færdig, så spiste man altid sammen, og alle blev der. Det var ikke noget med, at så tog man hjem, men altså når man var i København, så blev man der indtil den sidste kamp var spillet, til præmierne var uddelt"* (Larsen 1999). Kallesøes beskrivelse af forholdene omkring en turnering i KSK bekræftes af andres udtalelser. Dermed kommer de også til at bekræfte formodningen om, at man i KSK befandt sig i en tidslomme, hvor normer og regler på den ene side langt fra var helt så strikse, som i de engelske country clubs, men på den anden side meget mere formelle end i hovedparten af de danske idrætsforeninger. Og KSK kan dermed, på godt og ondt, have haft et skær af eksklusivitet over sig, hvilket til tider kan have holdt potentielle medlemmer væk.

At de aktive spillere på dette tidspunkt havde normer og koder, der stemte overens med dem, der hørte til i de engelske country clubs, vidner flere episoder om. Et eksempel på dette ses i 1953, da KSK arrangerede de danske mesterskaber¹⁵ med 45 deltagere. Den ene af de to finalister i herresinglemesterrækken, den tidligere formand, Johan Andersen, var ikke i stand til at stille op på grund af en skade, hvorfor hans modstander, Ole Rasmussen, anmodede om at få kampen udsat, så den kunne spilles, når hans modstander var i stand til at gennemføre den. Rasmussens *"smukke sportslige indstilling er al ære og respekt værd"*, konstateres det i Politiken, der dækkede mesterskaberne (Politiken 22.11.1953). I et jubilæumsskrift for KSK i 1992 har den tidligere træner for det danske landshold, og mangeårige kender af dansk squash, finnen Finn Mäkeläinen, med henvisning til klubbens historie og ånd skrevet, at *"I de dage var squash en gentleman sport – ingen unfair kneb – blot et ønske mellem to modstandere om at give hinanden så god modstand som mulig (...) og bagefter nyde godt at hinandens selskab under mere sociale former"* (Plummer 1992).

---

15 Disse danske mesterskaber var forbeholdt danske spillere. Nogle gange var det dog tilladt for udlændinge at deltage i dem. Der blev også afholdt Danish Open, hvor udenlandske spillere ofte deltog.

Billede 9. Ole Rasmussen under en kamp i Vestersøhus. Privat billede, cirka 1949.

1958-1972, Den gyldne periode

Når perioden fra omtrent 1958 til 1972 i et jubilæumsskrift (Plummer 1992) er blevet omtalt som den gyldne periode i dansk squash, kræver det en nærmere præcisering. For der er nemlig ikke tale om, at det er en gylden periode for dansk squash generelt set. Eksempelvis ser det ret katastrofalt ud, hvis man ser på henholdsvis antallet af klubber og antallet af baner i denne periode. Det viser sig nemlig, at den megen optimisme der var omkring squashsportens etablering i slutningen af 1930'erne, som var bundet op på en konkret etablering af baner og klubber, sluttede brat i perioden lige efter anden verdenskrig. Dette afsnits periodisering er således afgrænset af årene 1958 og 1972. Denne periodisering er valgt, da 1958 var det år, hvor den ene bane, der var på KB, og som tidligere er diskuteret, blev nedlagt, og 1972, som var det sidste år, hvor KSK var den eneste squashklub med egne squashbaner. Der var således i årene 1958 til 1972 kun tre foreningsbaserede squashbaner i KSK, og derudover et ukendt antal baner, der har været tilknyttet forskellige virksomheder, men som var lukket for offentligheden. Når der tales om, at dette er en gyldne periode, så må det kun gælde for den på dette tidspunkt eneste danske squashklub, KSK.

Drysdale Cup og Peter Gerlow

Begrebet den gyldne periode må således relatere til noget andet. Dette kunne være, fordi at dansk squash i denne periode opnår de bedste internationale resultater, man nogensinde har haft, og at disse resultater gav genlyd ude i Europa. Starttidspunktet og stedet for de gode resultater er let at tidsfæste. Det forgår i England, nærmere betegnet i London, i den fashio-

nable Royal Automobile Club, hvor den kun 18 år gamle Peter Gerlow (f. 1943) den 20. april 1961 for første gang vinder Drysdale Cup, en turnering der har været afholdt siden 1926, og som regnes for at være det uofficielle verdensmesterskab i squash for juniorer. Der havde på forhånd været visse forventninger til Gerlow. Disse bundede i, at han, hvilket ikke har fået den store opmærksomhed, allerede året før, i 1960 havde været i semifinalen i den samme turnering, samtidig med at andre gode resultater havde gjort, at han i 1961 var blevet seedet som nummer fire i turneringen. Op til mesterskaberne i 1960 havde der dog været en artikel i Ekstra Bladet (8.4.1960) med overskriften, ”*Eneste dansker kan blive verdensmester*”. Gerlow taler i den forbindelse om, at hans form er blevet bedre i de dage han op mod mesterskaberne har tilbragt i London, da han ”*har trænet med en del professionelle spillere*”. Det skal hertil siges, at Gerlow i 1960 var rejst alene til London, hvor han var blevet privat indkvarteret hos en engelsk familie, der havde med arrangementet at gøre. Udgifterne til rejsen og opholdet blev dels tilvejebragt af ham selv og hans familie, dels ved et tilskud fra KSK.

På trods af at Gerlow således ikke var helt så ukendt, som det kunne tyde på, da han i 1961 for anden gang tog til England for at deltage i mesterskaberne, var det alligevel overraskende, at han, som den første spiller der ikke var hjemmehørende i Storbritannien, vandt verdensmesterskabet for juniorer. Og det efter seks sejre i lige så mange kampe, uden at han afgav et sæt undervejs, over flere spillere fra England og Pakistan. Finalen blev vundet med de klare sætcifre 9-0, 9-4 og 9-4 over den tredje seedede englænder C. C. Aylward. Peters far, den ligeledes dengang kendte squashspiller, forretningsmanden og den senere formand for KSK i perioden fra 1964 til 1971, Max Gerlow, satte efterfølgende sejrens betydning ind i en større sammenhæng, som måske mest havde karakter af et ønske: ”*Ikke mindst på sportens vegne jubede jeg, da min søn ringede mig op. Hans mesterskab vil betyde uendeligt meget for os. Det var lige det, vi trængte til*” (BT 21.4.1961). Og succesen blev ikke mindre af, at Peter, som den første nogensinde, genvandt titlen det følgende år, da han den 18.4.1962 vandt finalen, denne gang med de endnu mere overlegne sætcifre 9-0 9-1 og 9-1 over englænderen Wood. Dette blev så krydret med, at han også, sammen med sin engelske finalemodstander fra forrige år, C. C. Aylward, vandt finalen i double. Det var således ikke uden grund, at man fra engelsk side, sammenlignede Gerlow med de bedste alderssvarende engelske spillere, og spåede ham en stor international karriere (Times 21.4.1961).

Allerede inden deltagelsen i verdensmesterskaberne havde den unge Gerlow været en af de dominerende spillere i

Billede 10. Peter Gerlow fra artikel i Ekstra Bladet, før han slog igennem på den internationale scene. Han havde her netop tabt 9-4 9-6 9-0 til den bedste egyptiske spiller, Ibrahim Amin (Ekstra Bladet 17.4.1958).

Danmark, og i 1957 var han i stand til at vinde det danske squashmesterskab i tre discipliner, mixed-double, herredouble og herresingle.¹⁶ I sidstnævnte blev modstanderen syg, hvorfor finalen blev udsat til en anden dag. ”*Jeg er ikke interesseret i et mesterskab, naar der ikke har været kæmpet om det (...) Maaske faar jeg klø, men saa beviser det ogsaa, at den rigtige mand bliver mester*”. At han, på trods af disse flotte resultater, havde større forventninger til sig selv, og dansk squash, kan ses ved, at han som 15årig, den 17.1.1958, udtaler (Ekstra Bladet), at ”*Vi maa have en træner for at blive dygtige*”. Han kommer efterfølgende ind på, at man kan lære meget af spillerne på det egyptiske landshold, der netop havde besøgt landet. De blev på den tid regnet som verdens bedste. Han fik efterfølgende to timers træning af deres landstræner, og lærte på den tid mere, ”*end jeg har lært i de to aar, jeg har dyrket spillet*”.

Hvor god Gerlow var, og hvor højt skattet han var af ikke kun englænderne, ses ved, at han i august 1965 deltog på et Squash Rackets Association hold for spillere under 23 år, kaldet ”*British Colts*”, på en turne i Sydafrika. Invitationen kom på vegne af det sydafrikanske forbund, der ønskede, at Gerlow deltog, efter at de tidligere havde stiftet bekendtskab med ham ved turneringer i England og Danmark. Englænderne indvilligede heri og satte en af deres egne spillere af holdet, der bestod af fire spillere (Dawes 2014). At man på denne måde lånte spillere af hinanden siger noget om, at man på dette tidspunkt af international squash primært var interesseret i, at det var de bedste der spillede, og at der samtidig var tale om jævnbyrdige kampe.

Gerlow var i det hele taget den altoverskyggende spiller i starten af 1960erne, hvor han også vandt de åbne danske mesterskaber seks gange i træk fra 1958/59 til 1963/64. På trods heraf kan der stilles spørgsmål ved, om han til fulde fik udnyttet sit store potentiale. På internationalt niveau nåede han således ikke tilnærmelsesvis de samme resultater, som han havde gjort som juniorspiller. Om dette skal henføres til manglende konkurrence i det forholdsvis lille danske squashmiljø, eller prioriteringer hos Gerlow selv, er det svært at sige noget om. Men fra slutningen af 1960erne gled han langsomt væk fra squashsporten. Og modsat flere andre tidligere topspillere var hans stop markant, da han hverken fortsatte inden for veteransquash eller på det organisatoriske plan, hvor hans far havde haft mange roller. I stedet gjorde han sig bemærket inden for den spirende edb-branchen, hvor han senere blev en af direktørerne for IBM. Han vil dog inden for squashsporten blive stående som den danske spiller, der har opnået de største internationale resultater.

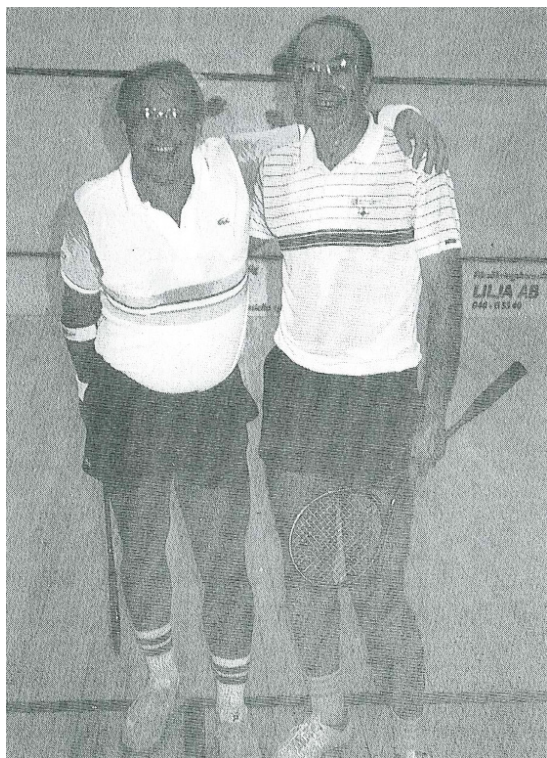
At der til stadighed inden for dansk squash blev arbejdet meget på at få et internationalt samkvem i gang er der flere eksempler på. F.eks. i 1958, hvor man er ”*Tvunget til en høj entre, naar verdens bedste præsenteres*”, da der spilles en landskamp mellem Danmark og Ægypten i Vestersøhus. Hermed henvises til, at man ser sig nødsaget til at tage en entre på 5 kr. ”*paa grund af de kolossale udgifter, der er forbundet med ægypternes besøg*”. På det egyptiske hold er blandt andet verdensmesteren fra 1955 og 1956 og nummer to fra 1957, Amir, og fem yderligere, og fremragende, spillere. Ægypterne, der efterfølgende skal videre til England, for at spille VM, bruger opholdet som et led i at akklimatisere sig til det mere regnfulde nord-europæiske vejr. Omtrent 100 tilskuere, fuldt hus, overværede kampen, der endte med det forventelige 5-0 resultat til Ægypten. Desværre betød arrangementet også, at arrangørerne, på trods af de høje entrepriser, kom ud med et større underskud, som KSK selv skulle dække.

16 Der er her tale om uofficielle mesterskaber, da mesterskaberne ikke på dette tidspunkt var anerkendt af DIF.

Omtrent et tiår senere, i sæsonen 1965/66, var højdepunktet et besøg af det australske landshold, der var på vej hjem fra Verdensmesterskaberne i squash i London. Her havde to af deres spillere nået til semifinalerne, og den sidste var i finalen. De blev hentet til Danmark med hjælp fra australske Ken Watson. Besøget i juni 1966 varede tre dage, og der var spækket med tilskuere, hvor entreen var 2 kr. pr. dag, eller 5 kr. for alle tre dage. På tredjedagen spillede en officiel landskamp, som danskerne tabte med 4-0.¹⁷ Gerlow var dog i fem sæt mod sin australske modstander Cam Nancarrow, og tabte det sidste med 10-8 efter at have haft 3 matchbolde i det, der er blevet betegnet som ”en af de bedste kampe i klubbens historie” (Dawes 2014).

Disse to arrangementer viser meget godt et tilbagevendende problem for dansk squash på dette tidspunkt, nemlig at man ofte kom ud med underskud i forbindelse med større arrangementer. Et forhold der kan have været medvirkende til den til stadighed anstrengte økonomi. På den anden side viser afholdelsen af disse arrangementer også, at man, som en af de meget små squashnationer, var i stand til at tiltrække den absolutte elite inden for squashsporten. Og at man i den forbindelse havde nogle gode kontakter til nøglepersoner og herunder den australske topspiller og senere træner, Ken Watson (f. 18.5.1935). I 1961 rejste han fra Australien til England, hvorefter han i perioden fra 1965 til 1978 var bosiddende i Danmark, hvor han var ansat på Københavns Universitet som professor i kemi. Watson var således ikke kun en meget aktiv spiller og træner, men også en af hovedkræfterne bag organiseringen af dansk squash og især uddannelsen af nye trænere.

Hvis man skal se kritisk på det, så viser den megen aktivitet, der blev iværksat for at arrangere store turneringer, at man håbede på, at disse arrangementer dels kunne være med til at udbrede spillet til en større gruppe i det københavnske område, dels kunne være med til at give opmærksomhed til spillet, så det kunne blive udbredt til resten af landet. Det viste sig dog, at de store turneringer ikke gav den ønskede effekt. Oftest virker det som om, at der mere var tale om, at de bedste af de allerede aktive i KSK hermed fik sig nogle sportslige oplevelser. Man kan imidlertid også mene, at de mange turne-

Billede 11. Peter Gerlow (t.v.) og Ken Watson fra en kamp i Öresundshallen i Malmö 1989, hvor der spilledes en turnering for Very Superior Old Players, V.S.O.P.

¹⁷ Ingrid Kallesøe har beskrevet, hvordan man ofte, når man havde besøg af udenlandske spillere, arrangerede selve squashkampene på en speciel måde. På førstedagen spillede KSK en kamp mod det gæstende hold, og på den sidste dag blev der spillet en ”officiel” landskamp. For at der skulle være en vis variation i, hvem man mødte, blev de danske spilleres rangliste lavet om mellem de to kampe, så de samme to spillere ikke to gange i træk skulle møde hinanden.

ringer, og den megen medieomtale man fik, også i landsdækkende medier, var medvirkende til, at interessen for squashsporten, trods hårde perioder, aldrig døde ud. Og at man derved holdt sporten i en venteposition, til de rette omstændigheder opstod.

USG og baner i biografen på Jægersborg Allé

For at dansk squash skulle kunne udvikle sig var det bydende nødvendigt, at der blev etableret flere faciliteter. Op gennem 1960erne havde KSK levet som eneste klub, med gode sportslige resultater til følge, men uden chance for at kunne komme ind i det gode selskab, DIF. Som det havde været tilfældet, da squashsporten i slutningen af 1930erne kom til landet, var det også denne gang personer med særlig interesse i sporten, der involverede sig, ikke kun med hensyn til organisatorisk arbejde, men også ved at involvere sig økonomisk. Sidstnævnte skyldtes, at der ikke var tegn på, at kommunerne ville investere, på trods af det store arbejde der i disse år foregik med at bygge idrætsanlæg, især haller. To uafhængige episoder gjorde dog, at dansk squash i starten af 1970erne pludselig fik mulighed for at ekspandere. Det var dels, da en gruppe personer, efter svensk forbillede, selv involverede sig i arbejdet og skaffede midler til at bygge faciliteter, dels da en anden gruppe, bestående af studerende, fik interesse for sporten, og dannede en klub.

I starten af 1970erne begyndte studerende fra USG, Universitetets og øvrige højere læreanstalters Studenter-Gymnastik i København, således at spille squash på banerne i Vestersøhus. Interessen fra de studerendes side var åbenbart stor, for allerede i 1972 dannede de en selvstændig klub, USG Squash, som var en underafdeling af selve USG, men som alligevel godt kan betegnes som værende den første squashklub, der var blevet etableret i omtrent 30 år. Klubben holdt i dens første leveår til i Vestersøhus, hvor de havde en aftale med KSK om, at de kunne benytte banerne på udvalgte tider, men klubben, der stadig er aktiv, flyttede efterfølgende ind i andre lokaler og spiller pt. på baner i Svanemøllehallen.

I samme periode, i starten af 1970erne, dannedes en gruppe, bestående af den engelsk fødte geolog og grønlandsforsker Peter R. Dawes, arkitekt Nils Middelboe sr. og forretningsmanden Flemming Bülow, der alle havde deres daglige gang i KSK. Formålet med deres virke var, at de ønskede at etablere nye baner et andet sted end i Vestersøhus. At denne gruppe blev etableret, skal ikke ses som udtryk for, at der var utilfredshed med den måde, squashsporten var blevet varetaget på i KSK. Der var tale om, at man med denne gruppe af interessenter havde samlet nogle, der endelig ville gøre noget for at få squashsporten udbredt, så der ikke kun var KSK til at repræsentere sporten.

Som lokaler havde de udset sig en bygning, der stod foran at skulle rives ned, Alleteatret, den gamle biograf på Jægersborg Allé i Charlottenlund. Etableringen af banerne var dog stadig en udfordring, da det var forbundet med store udgifter. Denne udfordring blev løst ved, at Peter R. Dawes og Flemming Bülow sammenlagt lånte et ret så betragteligt beløb, så man kunne indrette baner, omklædningsfaciliteter, rekreativt område med mere, mens Middelboe var med som arkitekt. Dette skete ved, at man lavede et Interessentselskab, Charlottenlund Squash I/S, som det overordnede organ for etableringen af banerne. Samtidig fik man engageret en stor gruppe af ressourcerstærke unge. Det drejede sig om gymnasie-studerende, der holdt til i området, og med hvis hjælp man fik tømt den gamle biograf for møbler med mere,

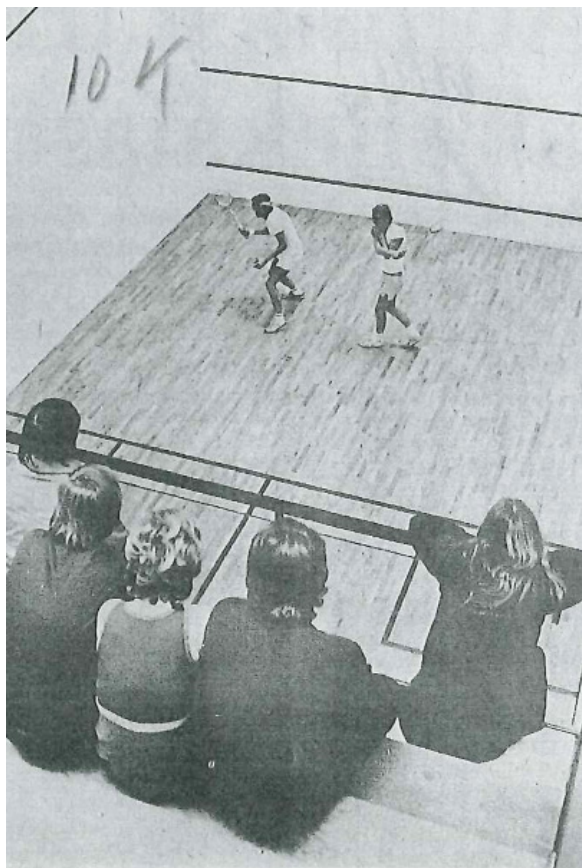

hvorefter håndværkerne kunne komme til. Samtidig fik man herved fat i en gruppe af yngre mennesker, hvoraf en stor del sidenhen blev aktive medlemmer af klubben.

Der blev ganske hurtigt etableret en aktiv og levedygtig klub i de gamle biograflokaler med en aktiv bestyrelse og et større antal medlemmer. Inden for et år var der således op mod 200 medlemmer i den nye klub. Desværre var centret og klubben, der stod bag banerne, som det også tidligere havde været i forbindelse med banerne på Bülowvej, præget af, at der var en dårlig økonomi. Dette på trods af at der stort set fra starten af var et pænt antal medlemmer af klubben, ofte over 200. Den dårlige økonomi betød, at centret skiftede ejerkreds, og at de oprindelige ejere trak sig ud, dog kun med et begrænset økonomisk tab til følge.

De nye ejere af centret blev Ken Watson, Niels Middelboe og frisøren John Larsen. Klubben er senere blevet betegnet som en god klub med mange aktiviteter, herunder deltagelse i turneringer og fora, hvor udviklingen i dansk squash blev berørt. Men facit var, at økonomien i klubben ikke på noget tidspunkt blev rigtig god, og at det var et problem, klubben kæmpede med i det meste af sin levetid. Ken Watson har senere sagt, at den dårlige økonomi blandt andet kan henføres til, at man havde for få baner, da der var nok, der havde interesse i at spille, og fire eller fem baner havde været bedre end de tre, der var. Samtidig var der et problem med nogle af de unge, der holdt til i den bar der hørte til centret. Deres opførsel gjorde, ifølge Watson, at andre holdt sig væk. Dermed gik man glip af en indtjeningsmulighed. Ifølge Watson havde meningen med baren været, at man ville skabe en stemning som i de engelske squashcentre, noget som altså ikke lykkedes (Larsen 1999).

At KSK stadig var involveret i arbejdet med at få etableret flere baner ses ved, at den daværende sekretær i KSK, John Philips, den 20. marts 1972 sagde, at ”man” netop havde fået kommunens tilladelse til at lave baner på Jægersborg Allé (Berlingske Tidende 20.3.1972). I samme forbindelse påpeger han, at alle virksomheder i landet, som det er tilfældet i blandt andet England og Sverige, ifølge ham, burde have baner tilknyttet. Philips var således, ikke overraskende, nok i sit stille sind på den ene side imponeret af, og på den anden side misundelig på, svenskerne. Og dem havde man i KSK et godt kendskab til, da der blev spillet mange kampe mellem KSK og hold fra nogle af de større svenske byer. På den anden side af Øresund, i Sverige, oplevede man således på dette tidspunkt et reelt boom hvad angår etableringen af baner og antallet af squashspillere. Det nævnes således, afhængigt af hvilke kilder man går til, at tallet af aktive squashspillere i Sverige i starten af 1970'erne lå på mellem 7.000 og op til 30.000. Tal som den danske squashsport på ingen måde kunne måle sig med. Og når Philips taler om, at han kunne forestille sig, at danske virksomheder anlagde baner, er det også efter svensk forbillede, hvor dels virksomheder, dels private rigmænd, på dette tidspunkt investerede mange penge i anlæg af squashcentre.

Billede 12. Squash i den gamle biograf i Charlottenlund. Lokalerne var store og rummelige, og der var gode muligheder for at følge spillet fra balkonen. Billede fra Roskilde Tidende (23.11.1972).

Også i resten af Europa skete der meget inden for squash i starten af 1970'erne. Der var et stort boom i antallet af både baner og medlemmer, og der taltes om ”*Squash – the growth game of the '70s*” (Country Life 25.12.1975). I England var antallet af aktive spillere på over en million (alle var dog ikke foreningsmedlemmer – der er tale om alle dem, der af og til spiller squash), og squashsporten var på vej væk fra udelukkende at være en aktivitet for den travle forretningsmand, om end man stadig henvendte sig til netop denne gruppe.

Etableringen af de tre baner på Jægersborg Allé kan dog, selv om de ikke helt matcher det svenske forbillede, ses som vendepunktet for en kedelig udvikling. I perioden før 1945 havde der været 9 baner i 5 centre i det københavnske område (KSK, Bülowvej, KB, Norsvej, Skodsborg), hvilket i årene derefter hurtigt var blevet til 3 baner (KSK). Og nu, i 1974, stod man så med 6 baner i to centre (KSK og CS I/S) og med et ikke helt ubegrundet håb om, at flere skulle komme til. Samtidig med at der også var gang i etableringen af klubber. På den baggrund er det måske ikke helt uforståeligt, når Philips tilføjer, at man med etableringen af de nye baner håber på, at squash kan komme mere frem i lyset ”*Efter 36 år som baggårdsidræt*” (Berlingske Tidende 20.3.1972). Hermed hentydede han elegant til, at adgangen til banerne i Vestersøhus, trods den fine placering, var gennem baggården.

Norbert Elias har beskrevet, hvordan der er sket det, han benævner en civilisationsproces,

med en over århundrederne gradvis forfinelse af menneskers manerer og forhold til voldsanvendelse. Dette kom han frem til ved at studere middelalderens mellemeuropæiske ridderritualer. Denne proces ses senere overført til kropskulturen og sporten, hvor sporten ses som indgående i en parallel udvikling med samfundet (Elias & Dunning 2008). Sporten ses her som en reguleret og rationaliseret arena, hvor det er muligt for modstandere at kæmpe mod hinanden uden unødigt voldsanvendelse: sporten er et civiliseret ritual, der på flere måder spejler det omkringliggende samfund. Afgørende for at man kan opretholde denne form for konfrontation, er, at de involverede har en selvdisciplin, der gør, at de ikke bryder de normer og regler, der er opstillet for kampen.

I de tidlige faser af dansk squash, som de er beskrevet ovenfor, ses det, at det spil, der kom til landet, allerede ved dets fremkomst var regelsat og havde udviklet sig fra forskellige former for spil på de engelske kostskoler til en sportslig aktivitet for primært den engelske overklasse. Det var dette spil, med store krav til de involveredes overholdelse af normer og regler, der først blev spillet på Bülowvej og siden i Vestersøhus. At der netop i spillets tidligste tid stilledes specielt store krav til overholdelsen af spillets regler, kan ses ved, at det i denne periode var svært at udøve gerningen som dommer, da man kun havde indsigt til banen enten via en opstillet stige bag banen (hvor der endnu ikke var glasdør eller -væg) eller via en balkon. Men, som det er omtalt tidligere, så gav spillet ikke anledning til skærmydsler de involverede imellem. I stedet er det flere gange set, at de involverede, for ikke at bringe spillet i miskredit, og for at beholde fokus på fairplay, vælger selv at agere i henhold til de uskrevne regler. For eksempel ved at forlange, at en kamp spilles en anden dag, da ens modstander på kamptidspunktet er skadet.

Denne umærkelige selvdisciplin ses også i forhold til, hvordan de sociale arrangementer mellem danske og (primært) engelske besøgende foregår. De består af en blanding af sportsligt samkvem, med holdkampe mellem de enkelte grupperinger, og sociale arrangementer. Ved de sportslige arrangementer, f.eks. i forbindelse med engelske flådebesøg i København og danske besøg hos de engelske militære styrker i Vesttyskland, blev reglerne tolket lempeligt, og hvis et hold manglede en spiller, kunne man låne en af et andet hold. Prestigen ved at vinde var ikke større end som så, og det ser ud til, at det samtidigt var vigtigt at få nogle kampe, der var sportsligt set lige og attraktive for alle parter. I de efterfølgende sociale arrangementer blev der udvekslet gaver, samtidig med at der blev holdt taler, hvor man gensidigt takkede værter og gæster. Ikke at disse aktiviteter er enestående for dansk, eller international, squash. Men aktiviteterne, både spil og socialt samkvem, viser, at det var en speciel gruppe af personer, der var involveret. Deres kendetegn var, at de var internationalt orienterede, og havde en med et begreb fra Pierre Bourdieu, høj social, økonomisk og kulturel kapital (Bourdieu 1995). Den økonomiske kapital var afgørende for, at de aktive kunne deltage i arrangementerne i ind- og udland, mens den sociale kapital sås ved, at de fleste deltagere havde forholdsvis gode uddannelser, som igen akkumulerede den økonomiske kapital. Endelig var gruppen kendetegnet ved en vis kulturel kapital, hvor de involverede ofte havde gode sproglige- og dannelsesmæssige kompetencer. Samlet set havde de involverede en stor symbolsk kapital, der er et overbegreb for de tre kapitalformer, når de ses, og accepteres, som en legitim værdi i et givent felt. I denne forbindelse er der tale om, at squashspillere fra primært Danmark og Storbritannien i en lang årrække delte de samme normer og værdier, og derfor, trods

den forskellighed der ellers er i de givne landes sportskultur, havde et fælles sted at mødes. Dette kan underbygges ved at se på de udsagn, aktive fra Storbritannien kom med, hvor de henviser til, at atmosfæren i KSK langt op i 1960'erne mindede dem om den atmosfære, der var i deres egne sportsklubber.

Mellemårene, 1972-1977 Dansk Squash Rackets Forening

Den tredje, og på længere sigt måske mest betydningsfulde ting, der skete ved afslutningen af "den gyldne periode", var, at man for første gang gik sammen og fik etableret et overordnet organ for dansk squash.

Udgangspunktet var, at en udviklingsorienteret gruppe af personer omkring bestyrelsen i KSK på nogle møder begyndte at gå videre med ideen om at skabe det, der skulle blive til en samlende organisation for dansk squash. Dette skal ses i sammenhæng med, at man på samme tid var begyndt at etablere baner på Jægersborg Allé, og at USG var i gang med at lave en squashklub. Alligevel kan der stilles spørgsmålstegn ved, hvor vidt formålet i første omgang var, at man skulle udbrede dansk squash. Noget kan tyde på, at man også havde et mere lavpraktisk sigte med at danne et fælles organ for dansk squash, da man dels stod over for igen at skulle arrangere Danish Open, dels at man havde et ønske om også i fremtiden at få internationale kampe og mesterskaber til Danmark. Og begge dele lod sig bedst gøre, hvis man havde en organisation bag sig.

Hvor vidt der er en sammenhæng mellem tankerne om dannelsen af en landsdækkende organisation og interne forhold i KSK, er det umiddelbart svært at sige noget konkret om. Men det er værd at bemærke, at man i KSK, som jo i mange år havde været repræsentant for dansk squash, både internt i Danmark og over for samarbejdspartnere fra udlandet, i starten af 1970'erne havde en forholdsvis dårlig økonomi. Situationen omkring den dårlige økonomi kulminerede i efteråret 1971, og resultatet blev, at man på en ekstraordinær generalforsamling den 13.12.1971 kom frem til en fælles beslutning om, at banerne i Vestersøhus skulle overgå til privat drift. Det skete ved, at flere af de organisatorisk og sportsligt aktive medlemmer af KSK dannede en forening, og at denne, med navnet Københavns Squash Rackets Center, KSRC, overtog driften af banerne. KSK, og senere USG Squash, der var dem, der anvendte banerne, betalte derefter KSRC et beløb for at leje sig ind på banerne. Det er Peter R. Dawes og Flemming Bülow, der på dette tidspunkt ikke er medlem af bestyrelsen i KSK, der tegner KSRC, hvorfor det også er dem, der først skriver under på forpagtningsaftalen med KSK og siden hen også USG. Man kan således forestille sig, at KSK, der stod over for den udfordring, at man måske ikke på dette tidspunkt, hvor der ellers så ud til at være lys forude hvad angår squashsportens fremtid, ville kunne afvikle et stort sportsligt arrangement alene, hvorfor man med denne konstruktion, hvor også KSRC var organisatorisk involveret, var flere om at udføre det store arbejde.

Om det var økonomien, der var den primære drivkraft bag dannelsen af et fælles organ for dansk squash, kan man således kun gisne om. Men resultatet af den møderække, der blev afholdt i slutningen af 1972 og starten af 1973, blev, at en gruppe af aktive den 18.3.1972 kunne offentliggøre, at man havde etableret Dansk Squash Rackets Forening, DSRF, med KSK

som den eneste medlemsklub. Desværre er der ikke overleveret noget skriftligt materiale for DSRF, hvilket gør det lidt svært at sige noget konkret om foreningens virke, og om hvilke tanker de involverede bag dannelsen af DSRF havde for at udvikle dansk squash. Dog er der noget der tyder på, at kredsen af personer, der var involveret i DSRF i 1973, blev udvidet, da repræsentanter for de to nystiftede foreninger USG Squash og Charlottenlund SRC på dette tidspunkt var med til møderne i det nyetablerede forbund. Fra starten af var der en ide om, at hver klub skulle repræsenteres af to medlemmer i forbundet. De personer, der i første omgang kom til at tegne DSRF, var dog især kendte navne fra KSK, nemlig Flemming Bülow, Niels Middelboe og John Philips. Og pengene til den nye organisation kom også fra KSK, der således var økonomisk garant for det nystartede forbund i dets tidligste fase.

Dansk Squash Rackets Forening

Billede 13. Logoet for DSRF, Dansk Squash Rackets Forening. Både navnet og logoet er stærkt præget af de engelske forbilleder.

Af diskussion og kommentarer i forskellige blade, der henvendte sig til interesserede i squash, fremgår det dog hurtigt, at DSRF ikke på noget tidspunkt når at sætte sig nogle varige aftryk inden for dansk squash. I Squashbladet, der med en vis uregelmæssighed udkommer syv gange i perioden fra 1974 til 1976, og som er det nærmeste man kommer et fælles organ for dansk squash på dette tidspunkt, taler bladets ansvarshavende redaktør, Flemming Bülow, i 1975 om, at man bør få taget foreningens virke op til ”grundig revision, og finde en rimelig forretningsgang for en sådan”. Han taler i den forbindelse om, at foreningen blandt andet bør hjælpe nye klubber på vej, arrangere turneringer, udtage landshold og sørge for, at man bliver optaget i Dansk Idræts Forbund. Derudover skal der, hvilket der åbenbart ikke var i DSRF, være en fast bestyrelse, med formand, næstformand, sekretær og to repræsentanter for hver af de tilknyttede klubber. Han opfordrer herunder til, at de vedtægter, der foreligger, skal diskuteres og vedtages, hvilket de endnu ikke er blevet, tre år efter at man har dannet DSRF. I afslutningen af skrivelsen opfordrer Bülow til, at man den 27. oktober 1975 afholder et møde i Vestersøhus, hvor man skal se at komme videre med et mere aktivt DSRF. Der kan dog stilles spørgsmålstegn ved, om DSRF overhovedet var aktiv i 1975, og om denne redningsaktion overhovedet fik nogen betydning. F.eks. nævner Nils Middelboe sr. allerede i starten af 1975, at foreningen, som den her benævnes, på dette tidspunkt er gået i opløsning. Hvis ovenstående står for troende, hvilket der ikke er nogen grund til at betvivle, kan det konstateres, at

DSRF mest af alt er at henregne som en parentes inden for dansk squash. Foreningen, eller rettere forbundet, har ikke sat sig nogle større og varige minder, f.eks. inden for det organisatoriske arbejde, og DSRF er mest kendt for at have lagt navn til at være officiel arrangør af et par åbne danske mesterskaber (Dawes 2014).

Udviklingen inden for dansk squash gik dog hurtigt videre, og af Squashbladets første nummer i 1976 fremgår det, at man allerede på et møde den 15. januar 1975 besluttede sig for, at foreningen skiftede navn fra Dansk Squash Rackets Forening til Dansk Squash Forbund, DSqF.¹⁸ Samtidig blev vedtægterne revideret, og det besluttedes, at der skulle afholdes et møde i form af et repræsentantskabsmøde i marts måned 1976. Hvorfor forbundet skulle skifte navn, kan der kun gisnes om. Enten kan det have været for at markere, at der nu skete en egentlig forandring, hvor man startede op på ny, eller det kan have været for at få det lidt angelsaksiske ord racket ud og derved gøre forbundet lettere at identificere for danske aktive spillere. Endelig tilkendegav det nye navn, at der ikke var tale om en forening, men et forbund, hvilket indikerede en sammenslutning af flere foreninger. I den optik forekommer navneskiftet logisk, da det fælles organ for dansk squash modsat tidligere repræsenterede flere foreninger og ikke kun KSK.

På baggrund af mødet i marts måned holdt man den 6. september 1976 et ekstraordinært repræsentantskabsmøde i lokalerne hos KSK. Her blev den første egentlige bestyrelse for DSqF nedsat. Den kom til at bestå af advokat Vibeke Haume som formand, Max Gerlow som næstformand, Henry Schou-Hansen som kasserer og Søren Skov som sekretær. Endelig indtrådte Ken Watson som spilleudvalgsformand, samtidig med at Flemming Bülow blev udnævnt til præsident for det unge forbund. Ifølge de netop reviderede vedtægter skulle den nye bestyrelse dog først endelig bekræftes ved det førstkommende ordinære repræsentantskabsmøde. Vibeke Haume var, som den eneste af de involverede, ikke selv aktiv squashspiller, men havde kendskab til sporten fra hendes mand, advokat Hans Henrik Haume, der selv var aktiv spiller i KSK, samtidig med at han i perioden fra 1971 til 1985 var en af tre formænd i KSK. En medvirkende årsag til at hun blev valgt som formand var, at man ønskede en juridisk kyndig person i ledelsen, da man ønskede, at det nye forbunds vedtægter fra starten levede op til blandt andet de krav, som DIF stillede.

På mødet den 6. september diskuteredes forskellige problemstillinger. Der skulle udarbejdes en stillingsbeskrivelse for forbundets præsident og en forretningsorden for bestyrelsen, og så skulle der udarbejdes et budget, hvortil hver af forbundets på dette tidspunkt fire klubber (KSK, CSK, USG og D.I. Ryvang) skulle indbetale 100,- kr. som startkapital og derudover 10,- kr. pr. aktivt medlem. I forlængelse heraf var der endnu en gang diskussion om økonomien. Den havde man åbenbart, som noget af det eneste, overtaget fra DSRF. I den forbindelse besluttedes det, at *”tidligere gæld, som er i Forbundets navn, var man enige om, at den nye Bestyrelse ikke kunne starte med en gæld hængende over hovedet”*. Man ville således ikke umiddelbart gøre noget ved den, men starte op forfra, og den gamle gæld, besluttedes det, kunne man efterfølgende tage op til revision, hvis der skete en bedring af forbundets økonomi. Endelig var der et personspørgsmål, hvor det blev diskuteret, hvad man skulle gøre,

---

¹⁸ Oprindeligt var forkortelsen DSF, men med den senere optagelse i DIF ændredes forkortelsen til DSqF, da førstnævnte forkortelse allerede var i brug.

i tilfælde af, at Ken Watson valgte at flytte fra landet for at forfølge sine akademiske mål. Han var på sin forholdsvis korte tid i Danmark blevet en yderst central person, da han både havde arbejdet aktivt med at etablere klubber, været træner for de bedste spillere, og været den der stod for at uddanne andre trænere.

At man nu havde fået squashsporten organiseret, og fået defineret forskellige arbejdsområder, ses ved at, udviklingen nu gik forholdsvis hurtigt. Tankerne om at komme ind i DIF var stadig fremme, og allerede den 1. januar 1977 sendte DSF en formel ansøgning om optagelse. Det fremgår af interne papirer i det nye forbund, at ansøgningen blev pænt modtaget i DIF. Alligevel kan man forestille sig, at medlemmerne af den nye bestyrelse for dansk squash er blevet lidt skuffede, da det af svaret fra DIF fremgik, at ansøgningen først kunne komme til førstebehandling på et bestyrelsesmøde den 20.8.1977. Den lange ventetid blev dog brugt aktivt, med forskellige henvendelser til medlemmer af bestyrelsen i DIF, med henblik på at arbejde hen mod, at flest mulige af medlemmerne af DIF's bestyrelse ville være positivt stemt over for en optagelse af DSF. Samtidig omtales det på repræsentantskabsmødet i DSF den 1.4.1978, at man har haft et officielt møde med generalsekretær Emanuel Rose og Leif Nielsen fra Dansk Idræts-Forbund med henblik på det, der betegnes som en gensidig orientering. Hvad denne gensidige orientering gik ud på, er der dog ikke overleveret noget om. Derudover var der flere uofficielle møder mellem medlemmer af bestyrelsen af DSF og Emanuel Rose. Der var gennemgående en positiv stemning på møderne, på trods af at man fra DIF's side på det officielle møde var noget forbeholdne over for, at man i DSF havde en præsident i forbundet.

Samtidig var der også indre uro i det nye forbund. Således ved repræsentantskabsmødet den 1. april 1978, hvor det kom til kampvalg om formandsposten mellem Vibeke Haume og Flemming Bülow. En afstemning som Vibeke Haume vandt med stemmerne 9 mod 4, hvorefter hun fortsatte som formand. Det er uklart, hvad uenigheden har drejet sig om. Det kan enten have været en personlig magtkamp eller en mere idrætspolitisk eller sportslig strategisk kamp. Den idrætspolitiske kamp kan have drejet sig om, hvorvidt de endnu sparsomme ressourcer skulle anvendes på udbredelse af sporten eller på elitearbejdet. Denne problematik kom også frem i årene efter. En del af problematikken kan dog henføres til, at man ikke i tilstrækkelig grad havde sørget for at afgrænse og definere de forskellige arbejdsområder i bestyrelsen. Og her har det øjensynligt især været uklart, hvilken rolle henholdsvis forbundets formand og forbundets præsident skulle have.

Derudover ser det af forbundets første mødereferater ud til, at der har været tale om en endog ret stor arbejdsbyrde for bestyrelsesmedlemmerne. Arbejdsopgaverne har været meget forskellige, men alle nødvendige for at få det nye forbund til at fremtræde professionelt. Bestyrelsen har således i den første periode især arbejdet med at vejlede og rådgive enkeltpersoner og klubber, der ønskede at bygge nye baner; at gennemse og godkende vedtægter for foreninger der ønskede at indtræde i forbundet; at sikre forbundets egen økonomi; at udgive et blad der kunne virke som et fælles organ for squashsporten; og endelig at nedsætte et ordens- og amatørudvalg. Især opgaven med at rådgive og vejlede omkring etableringen af baner og foreninger synes at have været særligt tidskrævende. Det må samtidig have været et frustrerende arbejde, da hovedparten af henvendelserne ikke i sidste ende har udmøntet sig

i, at der blev bygget baner eller etableret klubber. Disse mange og meget forskelligartede arbejdsopgaver er efter bedste evne blevet løst i bestyrelsesmedlemmernes fritid, da man ikke på daværende tidspunkt havde sekretærfunktioner eller lignende tilknyttet forbundet.

Sportsligt

Som tidligere omtalt var en af de første opgaver for DSRF at arrangere de 34. åbne danske mesterskaber i squash i KSK den 17.-19. marts 1972. Sammen med den generelle fokus, der var på squash i starten af 1970'erne, blev også dette arrangement promoveret i flere af de større aviser også de landsdækkende. I den forbindelse trak det store overskrifter, at en af de involverede deltagere, den pakistanske verdensmester Gogi Allauddin (f. 1950), der også havde to britiske mesterskabstitler på sit cv., og var nummer tre på verdensranglisten, havde en årlig indkomst på 300.000,- kr. (Berlingske Tidende 17.3.1972). Spillere fra 10 lande havde meldt deres ankomst til København, og det var ikke kun kvaliteten af spillerne, der var imponerende, med tre spillere, pakistanerne Allauddin, Hidayet "Hiddy" Jehan og Sajjad Muneer i top ti i verden, men også det forhold, at man var nødt til at spille en præliminær kvalifikationsturnering for at finde de 32 spillere, der skulle gå ind i selve hovedturneringen. Det nystartede forbund stod således over for en stor og positiv sportslig udfordring i dets spæde start. Samtidig er det, når man ser på det flotte program, ikke helt uden grund, at man fra arrangørernes side havde store forventninger til arrangementet og i den forbindelse udtaler, at *"Verdens bedste skal skabe interesse for "det glemte spil"*" (Søndags-Aktuelt 12.3.1972).

Besøget af blandt andet den pakistanske verdensstjerne trak således store overskrifter, men måske der skulle have været endnu mere fokus på, at de danske deltagere op til samme mesterskab blev trænet af den australske verdensstjerne Heather McKay (f. 1941), der gjorde et kortere ophold i Danmark på hendes vej til London. Hun var på dette tidspunkt enerådende inden for kvindernes squash og præsterede at være ubesejret i næsten 20 år. Hun vandt blandt andet British Open 16 år i træk, og de to åbne verdensmesterskaber hun deltog i. Hun må således være det absolut største navn, der har trænet danske squashspillere forud for et mesterskab.

På trods af at danskerne således havde haft kompetent træning op til mesterskaberne, kunne de ikke markere sig sportsligt, og kun tre danske herrer nåede til anden runde i det stærke felt. I finalen vandt Allauddin som forventeligt over landsmanden "Hiddy" Jehan i tre sæt. Noget bedre gik det for de danske kvinder, hvor Gullan Agerbæk nåede finalen, som hun tabte knebent med 3-2 til den rutinerede svensker Tony Lindfors. På trods af at de danske kvinder således, som ofte, klarede sig bedre end deres mandlige kolleger, har det på en måde været kendetegnende for Danish Open, at denne turnering bedst huskes som en turnering for herrer. Det er således langt fra hvert år, at kvinderne har deltaget i denne turnering, og oftest er de blevet stedmoderligt behandlet i forhold til herrerne. Egentligt lidt paradoksalt, da kvinderne, især fra 1980'erne og fremefter, var dem der skabte de bedste danske resultater internationalt set.

På trods af at man i forbindelse med Danish Open tit havde besøg af spillere fra udlandet viser en liste over vinderne, at de i de første mange år er danskere, og at det først er op i 1960'erne, at udlændinge kommer til at dominere disse mesterskaber. Det samkvem, man

havde med udenlandske spillere og klubber, var således langt op i 1960erne primært af social art. Man spillede ganske vist kampe mod hinanden, men det ser ikke ud til, at spillere fra udlandet i væsentlig grad søgte mod København med henblik på at deltage i Danish Open. Den første udenlandske spiller, der vandt Danish Open, var således M. J. Perkins i 1955/56, der deltog i mesterskaberne i forbindelse med, at han var i København sammen med BAOR. Indtil da viser listen over vindere, at det først og fremmest var personer, der havde en fremtrædende rolle i KSK. Og i slutningen af 1950erne og seks år frem sidder det unge danske talent Peter Gerlow på tronen. Det betyder ikke, at feltet af spillere ikke var godt, men det var først en gang op i 1960erne, hvor squashsporten begyndte at blomstre internationalt, at man kontinuerligt lagde vejen forbi Danmark. Dog kan man i en vis forstand sige, at dansk squash også i denne periode var godt repræsenteret. Den tredobbelte vinder af turneringen, australieren Ken Watson, var som tidligere nævnt i denne periode bosat i København og blev af mange nærmest betragtet som værende dansker.¹⁹

At man lagde vejen forbi Danmark, skal tages meget bogstaveligt. For selv om det var i Australien, at squashsporten først boomed, så var det stadig England, spillerne søgte til, når de skulle deltage i internationale mesterskaber. British Open blev således i en længere årrække regnet som et slags uofficielt verdensmesterskab, på samme måde som Drysdale Cup (der senere blev omdøbt til British Junior Open) var et uofficielt verdensmesterskab for juniorer. Og for mange spillere fra de gamle engelske kolonier, herunder især Australien og Pakistan, var et kortere ophold i København på vej til England, med deltagelse i Danish Open, både en del af deres Europaturne og en del af deres forberedelser til de helt store turneringer. Og forholdene i KSK med en stemning som i de engelske country clubs gjorde, at mange spillere følte sig hjemme hér.

Senere i 1972 deltog et hold fra KSK i de uofficielle europæiske holdmesterskaber i squash i London kaldet The Escorts. På vejen mod finalen besejredes andre hold fra Sverige og Holland, inden de fire danske spillere, Ken Watson, Peter R. Dawes, Nils Middelboe sr. og Jørgen Thor Jensen, måtte se sig besejret af et lokalt engelsk hold i finalen. Dansk squash opnåede således på dette tidspunkt til stadighed flotte resultater internationalt, på trods af at sporten stadig ikke havde fået nogen stor udbredelse. En lille og nærmest selvsupplerende gruppe af aktive tegnede således stadig dansk squash både med deres organisatoriske arbejde og sportslige resultater.

---

¹⁹ Han kom senere til at stå i spidsen for både det mandlige og kvindelige australske landshold, der vandt VM, og han er optaget i den australske Hall of Fame på grund af sine meritter inden for squash (og ikke mindst de tre titler i Danmark).

Tabel 2. Vindere af Danish Open i perioden 1936 til 1979. Årstallene henviser til efterårs-/forårsturnering, hvorfor turneringen i 1936/37 er blevet afholdt i foråret 1937. De første mesterskaber blev afholdt på banerne på Bülowvej, og de efterfølgende, i Vestersøhus.

1936/37	H. Grut*	1958/59	P. Gerlow
1937/38	O. Claussen	1959/60	P. Gerlow
1938/39	H. Wigg	1960/61	P. Gerlow
1939/40	O. Claussen	1961/62	P. Gerlow
1940/41	Ikke afholdt	1962/63	P. Gerlow
1941/42	O. Claussen	1963/64	P. Gerlow
1942/43	O. Claussen	1964/65	Lange (Sydafrika)
1943/44	O. Claussen	1965/66	D. Woods (Sydafrika)
1944/45	Ikke afholdt	1966/67	J. N. H. Smith (England)
1945/46	O. Rasmussen	1967/68	J. D. Ward (England)
1946/47	J. Andersen	1968/69	K. Watson (Australien)
1947/48	J. Andersen	1969/70	K. Watson (Australien)
1948/49	O. Rasmussen	1970/71	R. M. Zacks (Rhodesia)
1949/50	O. Rasmussen	1971/72	G. Alauddin (Pakistan)
1950/51	O. Rasmussen	1972/73	K. Watson (Australien)
1951/52	O. Rasmussen	1973/74	A. Aziz (Ægypten)
1952/53	O. Rasmussen	1974/75	R. Carter (England)
1953/54	O. Rasmussen	1975/76	D. H. Williams (Australien)
1954/55	O. Rasmussen	1976/77	L. Kvant (Sverige)
1955/56	M. J. Perkins (England)	1977/78	S. Wall (Australien)
1956/57	P. Røtkjær	1978/79	M. Awad (Ægypten)
1957/58	P. Røtkjær	1979/80	D. H. Williams (Australien)

* Helge Steen Plougmann var gift med Helen Barbara Grut. Hun havde en jævnaldrende bror, Hugo Torben Lennartsson Grut. Det er tænkeligt, at det er ham, der vandt det første danske mesterskab. Det danske squash-miljø var på dette tidlige tidspunkt koncentreret omkring en ganske lille personkreds.

Målet nås – optagelse i DIF

Overskriften fra Berlingske Tidende den 12.2.1978 siger næsten alt: ”*Dansk Squash Forbund ind i DIF – nu kan vi sende spillere ud*”. Dagen før, den 11.2.1978, var fire repræsentanter fra DSqF, næstformand Max Gerlow, kasserer Henry Skou Hansen, sekretær Søren Skov og spilleudvalgets nye formand Lena Troelsen mødt op i Idrættens Hus i Brøndby til drøftelse med DIF’s bestyrelse om optagelse. Max Gerlow havde indledningsvis i fravær af formanden, Vibeke Haume, der var på forretningsrejse i Østen, holdt en ”*smuk tale*”, hvorefter bestyrelsen for DIF havde mulighed for at stille spørgsmål til bestyrelsen for DSqF. Efter en times tid med forskellige former for spørgsmål blev repræsentanterne for squashforbundet sendt ud af loka-

let, mens der blev voteret om en mulig optagelse af DSqF i forbundet. Efter intern drøftelse og efterfølgende afstemning i DIF kunne man kort derefter fortælle de fire repræsentanter for ansøgeren, at DSqF var blevet optaget som det 47nde specialforbund i DIF med stemmetalene 54 for, 7 imod og 5 blanke. Det ømme punkt, som mange af spørgsmålene havde kredset om, havde igen været spørgsmålet omkring squashsportens geografiske udbredelse. Det skal ses i relation til, at man ifølge DIF's optagelseskriterier nr. 1 stk. 2. skulle sikre sig, at *"der ikke er tale om en rent lokal foreteelse"*, når et nyt forbund skulle søge optagelse i DIF. Det kan i den forbindelse have hjulpet, at de fire repræsentanter kunne godtgøre, at man foruden at have 902 aktive medlemmer fordelt på 8 klubber og sammenlagt 14 baner i København, Gentofte og Helsingør, også rådgav og vejledte forskellige lokale bestyrelser, der var i gang med at etablere baner i henholdsvis Albertslund, Kolding, Esbjerg og Odense. Projekter der i stort omfang efterfølgende blev realiseret, så squashsporten i årene kort efter DSqF's indtræden i DIF rent faktisk blev landsdækkende.

Derudover var man fra DIF's side imod, at DSqF havde en præsident. Dette organisatoriske og juridiske problem blev løst ved, at hvervet som præsident i DSqF blev nedlagt, hvorefter forbundsbestyrelsen besluttede, at Flemming Bülow i stedet indtrådte i bestyrelsen som menigt medlem.

Endvidere kunne det unge forbund over for DIF bekendtgøre, at man havde ansøgt om at blive medlem af ISRF, International Squash Rackets Federation, den tids øverste internationale organ for squash. Også hos ISRF blev ansøgningen pænt modtaget, og DSqF blev efter kort tids behandling af ansøgningen i marts 1979 optaget som det, der af ISRF betegnedes som *"associated member"*. Inden for ganske kort tid var DSqF således blevet medlem af både det øverste danske idrætsforbund og den øverste internationale sammenslutning af squashforbund.

Billede 14. Optagelsen i DIF er en realitet. Fra venstre er det Max Gerlow (næstformand i DSqF), Lene Troelsen (spilleudvalgsformand), Henry Schou Hansen (kasserer i DSqF), Kurt Møller (formand i DIF), Emmanuel Rose (generalsekretær i DIF) og Søren Skov (sekretær i DSqF) (Berlingske Tidende 12.2.1978).

I forbindelse med optagelsen i DIF blev der inden for dansk squash talt en del om, at der også var et væsentligt økonomisk incitament for et medlemskab, hvor beløb på omkring 100.000,- kr. om året blev nævnt. Alligevel talte man fra squashforbundets side også om, at optagelsen ikke ville få den store betydning rent økonomisk. Man ville således ikke, på trods af den meget forandrede økonomiske situation ved et medlemskab af DIF, ændre på de planer, man allerede havde lagt for fremtiden. Dog ville man anvende nogle af midlerne til administrativ hjælp, da dette arbejde i årene forud havde udgjort et ekstra arbejdspress for bestyrelsens medlemmer. Eksempelvis i forbindelse med rådgivning ved etablering af klubber og squashbaner. Og så var der et håb om, at man med et større økonomisk råderum ville kunne begynde at rekruttere flere aktive end de 900 medlemmer, der var i 1978, og som alle var tilknyttet klubber i det Storkøbenhavnske område og Sjælland. Det fremgår dog ikke af dokumenter eller lignende, hvorledes de økonomiske midler skulle anvendes, og om der var en overordnet strategi for udviklingen af squashsporten i hele landet.

Den nye økonomiske situation havde dog den betydning, at det ikke fremover ville være de aktive selv, der skulle finansiere deres rejser, når de skulle spille turneringer i udlandet, hvor de var sendt ud for at repræsentere Danmark. Et forhold der ofte var blevet diskuteret, da det, ifølge enkelte kritiske røster, betød, at det ikke altid var de sportsligt set bedst egnede, der repræsenterede forbundet ved udenlandske turneringer. Senest havde denne problematik været oppe at vende i forbindelse med, at det i 1975 ikke umiddelbart havde været muligt at sende det danske herrelandshold til de europæiske mesterskaber i squash i Dublin. Efter nogen tid var det dog lykkedes, da en sponsor, Flemming Bülow, trådte til, og dels gav et kontant tilskud på 3.000,- kr., dels sponsorerede ens træningsdragter til spillerne. Flemming Bülow var selv på landsholdet, der tog til Irland sammen med blandt andet det kun 15årige stortalent Arthur Jacobsen. Rent sportsligt blev mesterskaberne dog ikke den forventede succes. To gang tidligere havde man deltaget ved europamesterskaberne med henholdsvis en 5. og en 6. plads som resultat. I 1975 slutter det danske landshold lidt skuffende som nummer 7 ud af 13 deltagende nationer. Skuffelsen skal ses i lyset af, at man følte, at holdet denne gang var klar til at opnå en bedre placering, samtidig med at man op til mesterskaberne havde trænet med flere af de bedste australske spillere. Man følte således, at man aldrig før var mødt så velforberejdet op til et mesterskab. I det hele taget oplevede de danske hold, der i disse år blev sendt udenlands, at de ikke havde helt den samme succes som tidligere. Årsagerne hertil er flere, men det spiller en rolle, at dansk squash stod i en overgangsfase, hvor man gik fra, at KSK var *repræsentanten* for dansk squash, til at man skulle sammensætte et hold af spillere fra flere klubber. Dertil kom, at squashsporten i denne periode oplevede en stor fremgang i flere europæiske lande, da der især ser ud til at have været flere private investorer til at skyde penge i byggerier af squashcentre i lande som eksempelvis Sverige og Holland. Samtidig var Danmark ikke mere det naturlige sted for spillere fra Asien og Australien at tage hen, når de skulle til turneringer i Europa og især England. Især Holland overtog i et vist omfang denne position. De danske spillere gik dermed glip af megen af den internationale udveksling, de tidligere havde haft.

En anden konsekvens af, at man nu var blevet medlem af DIF, var, at man var forpligtiget til at skulle afholde lukkede danske mesterskaber. Det var noget nyt for forbundet, der hidtil udelukkende havde stået som arrangør af de åbne danske mesterskaber. Mesterskaber, som

formand Vibeke Haume påpegede, også fremover ville være ”*de fornemste*”. Denne udtalelse fra en centralt placeret person i dansk squash siger nok en hel del om den generelle holdning, der var inden for squashsporten i 1970erne. Man bar rundt på en tradition, hvor besøg af og samkvem med udenlandske spillere var en fast bestanddel af hver sæson. Et forhold der jo delvist kan henføres til, at der ikke (i lang tid) var andre danske klubber end KSK, hvorfor man måtte finde sine modstandere udenlands. Man måtte i årene herefter til at omdefinere sig selv og ikke kun arbejde med udenlandske spillere og klubber, men i nok så høj grad også være med til at facilitere de initiativer, der kom inden for Danmark, når det gjaldt om at udvide squashsporten. En støtte som det nye forbund da også gav, når det var efterspurgt.

Squashsporten bliver landsdækkende

Med dannelsen af DSqF, der var en af forudsætningerne for, at squashsporten kunne blive optaget i DIF, var man nu en del af ”*det gode selskab*”. Squashsporten var for alvor flyttet ud fra baggården og ind blandt de andre idrætsorganisationer. Det betød blandt andet, at forbundet fik et større økonomisk budget at operere med, og at der i tiden fremover blev stillet anderledes krav til forbundets virke. I dette afsluttende afsnit ses der meget kort på, hvad der er sket på de store linjer inden for dansk squash i tiden fra starten af 1980erne og op til i dag.

Squashsporten bliver landsdækkende

Ved optagelsen i DIF havde forholdet, at man kun havde baner og klubber i det storkøbenhavnske område, været en af de ting, man i bestyrelsen af DIF havde stillet sig kritisk over for. Men, som man fra bestyrelsen i DSqF havde kunnet orientere repræsentantskabet i DIF om, så var der baner og klubber på vej andre steder i landet.

I første omgang var det baneprojekterne i henholdsvis Esbjerg og Odense, der fik mest bevågenhed, men andre projekter fulgte snart efter. I Odense var det erhvervsmanden Oluf Jørgensen, der i 1978 var primus motor på etableringen af henholdsvis et center med 9 baner på Nyborgvej i det østlige Odense og en klub, Odense Squash Club, OSC.²⁰ Oluf Jørgensen havde, som flere andre af de tidligste pionerer inden for squashsporten, stiftet bekendtskab med spillet i udlandet. Han havde således arbejdet i England, flere østasiatiske og afrikanske lande, og dér været aktiv inden for flere angelsaksiske sportsgrene, hvoraf squash blev den foretrukne. På samme tid etableredes en klub i det vestjyske, Esbjerg Squash Klub. Klubben blev dannet lidt senere end OSC, men banerne var hurtigere færdigbygget, og de slog første gang dørene op for medlemmer i 1979. Med etableringen af disse to klubber var DSqF landsdækkende, samtidig med at man havde opfyldt sit løfte over for DIF.

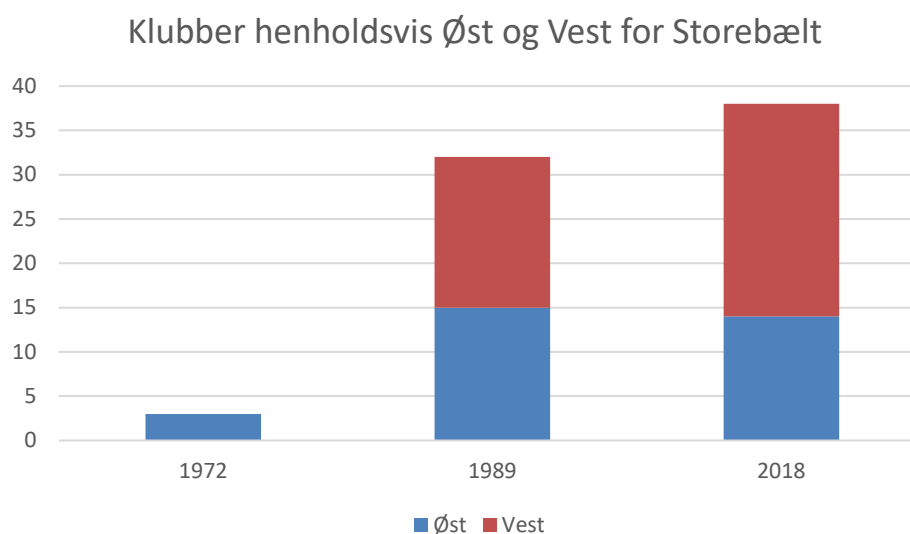
I de kommende år kom der baner og klubber flere steder i landet, for eksempel i Helsingør (1974), Randers (1979), Herlev (1979), Viborg (1982) og Slagelse (1982). I det hele taget var perioden fra 1978 til slutningen af 1980erne en markant etableringsperiode inden for squash, og der blev sammenlagt oprettet 30 klubber i denne periode (Karnbak 1997). Geografisk set

---

²⁰ Klubben i Odense blev administrativt grundlagt den 31.1.1978, men banerne var først klar til brug i 1982. I den mellemliggende periode trænede og spillede man på lånte baner i København.

betød oprettelsen af de mange nye klubber også store forandringer. I 1989 var der sammenlagt 33 klubber i Danmark, hvoraf de 15 var hjemmehørende øst for Storebælt og de 17 vest for Storebælt. En enkelt klub, V.S.O.P., havde ikke noget fast tilhørssted, men var i praksis hjemmehørende øst for Storebælt. Op gennem 1990'erne skete der en fortsat stigning i antallet af klubber, men denne fladede gradvist ud, og de seneste år har der været en mindre tilbagegang i antallet af klubber. Majoriteten af klubber er fortsat hjemmehørende vest for Storebælt.

Figur 1. Antal klubber i DSRF/DSqF i forskellige årstal.

Også med hensyn til antallet af baner er der sket en nærmest eksplosiv stigning siden midten af 1970'erne. Ved årsskiftet 1973/74 havde man 2 klubber med 6 baner, i 1986 var dette tal øget til 14 officielt anerkendte klubber med 40 baner. Flere klubber og baner var på vej, og forbundet vejledte i en årrække ved hjælp af arkitekt Niels Middelboe sr. interesserede i, hvordan banerne skulle etableres.

Tredive år senere, i 2015, var tallene ændret markant, så de danske squashklubber nu rådede over sammenlagt 175 baner, hvoraf de 133 var kommunalt ejede og de 42 var privat ejede. I tilknytning til disse baner findes der et ukendt antal squashbaner i forbindelse med fitnesscentre,²¹ feriecentre, større virksomheder og andre interessenter.

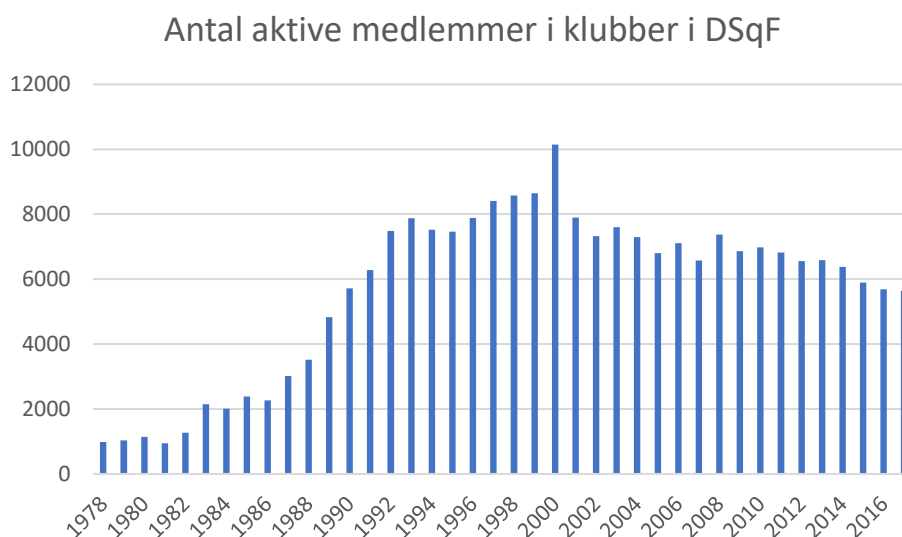
Medlemstal

Med etableringen af baner og klubber fulgte en eksplosiv øgning i antallet af medlemmer i landets squashklubber. På ganske få år øgedes medlemstallet i DSqF fra lidt over 1.000 til at være ret konstant på over 8.000, og i år 2000 nåede medlemstallet i forbundets klubber op på 10.141. Efter denne periode med næsten konstant stigende medlemstal er det siden gået tilba-

21 Her tales der om fitnesscentre hvor der ikke er aktive klubber der er medlem af DSqF.

ge, og forbundets medlemstal har nu, i en længere periode, med små variationer, ligget på lidt over 6000. Dog med en stadig nedadgående tendens. Man har således i perioden fra de højeste medlemstal og til nu, 2018, mistet lidt over en fjerdedel af alle organiserede medlemmer.

Figur 2. Medlemstal af DSRF/DSqF i perioden fra 1978 (indmeldelse i DIF) til 2018.

En af squashsportens oprindelige udfordringer var som tidligere skrevet, at man ikke var en geografisk udbredt aktivitet. Selv om dette forhold har ændret sig over årene, så er det stadig de store byer, og de mange baner i disse byer, der står for hovedparten af forbundets medlemmer. I årene fra 2001 og frem er der således kontinuerligt lidt over 3.000 af forbundets medlemmer, der kommer fra en klub i enten Odense, København, Aarhus eller Herlev. Medlemmerne i klubberne i disse byer udgør således konstant mellem 30% og op til i underkanten af 50% af forbundets samlede antal medlemmer og dermed en væsentlig del af forbundets volumen. Det boom, dansk squash medlemsmæssigt oplevede i perioden fra starten af 1980'erne og til midten af 1990'erne, svarer overens med det boom i antallet af medlemmer, som henholdsvis svensk, australsk og engelsk squash havde oplevet i 1970'erne.

Samlet set er der dog væsentligt flere end de lidt over 6.000 medlemmer af en klub under DSqF, der regelmæssigt spiller squash. Fra forbundets side estimeres det således, at der er op mod 25.000, der i et eller andet omfang spiller squash jævnlige. Det må betyde, at majoriteten af dem der spiller squash i et eller omfang gør det inden for den kommercielle sektor som pay-and-play.²² Spillet er på den måde blevet bredt ud, så mange har kendskab til det, men det er kun et mindretal, der vælger at spille det inden for foreningsidrætten. Hvad årsagen

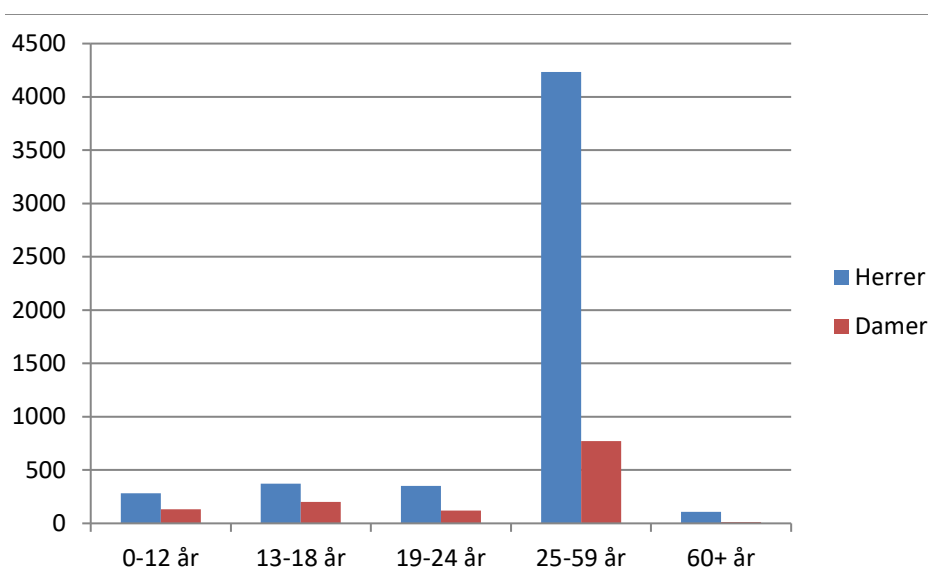
²² Dette tal er et estimat, der er lavet på baggrund af tal fra Idrættens Analyseinstitut, og tal vedrørende antallet af medlemmer i DSqF og antallet af squashbaner i Danmark, både baner der er til rådighed for forbundets klubber og medlemmer og baner, der er uden for forbundets klubbers regi.

hertil er, kan der kun gisnes om. Der kan dog være tale om, at mange af de aktive ikke er bevidste om, hvor vidt de spiller i en klub eller ikke, når de melder sig ind ved skranken til et fitnesscenter. Dette kan måske også henføres til, at en del af de squashklubber, der spiller i kommercielle centre, ofte er udsat for, at de er sårbare, når centret enten skifter ejerkreds eller lukker. Mange squashklubber angiver således, som det også har været set i for eksempel KSK i tidligere perioder, at en anstrengt økonomi er en af de væsentligste årsager til, at de ikke kan udvikle sig yderligere.

På trods af at det var en kvinde, Vibeke Haume, der var DSqF's første formand, og at de danske kvinder ofte har været mere succesfulde på den internationale scene end de danske herrer, har der ikke på noget tidspunkt været ret mange kvinder i dansk squash. Medlemstallene viser således, at der er en ret skæv kønsfordeling, og at herrerne udgør 81,2 % af samtlige medlemmer, samtidig med at de herrer der er i aldersgruppen på 25-59 år udgør 64,3 % af alle registrerede squashspillere. Det er således mindre end hver femte squashspiller der er en kvinde.

Allerede i 1960'erne taltes der i KSK om, hvem der skulle føre dansk squash videre, når nogle af de "gamle" takkede af, både som spillere og med organisatorisk virke. Det viste sig dog, at der var nogle der tog over. Alligevel er squashsporten kendetegnet ved, at antallet af ungdomsspillere i squash er markant lavere end antallet af ungdomsspillere i mange andre sportsgrene. I DSqF er det således kun 6,3% af medlemmerne der er i alderen 0-18 år. Et tal der ikke har ændret sig markant gennem årene.

Figur 3. Fordelingen af henholdsvis herrer og damer fordelt på aldersgrupper i 2017.

Formænd, forbund og events

Vibeke Haume var, som tidligere nævnt, den første formand for dansk squash. Især den periode hvor hun var formand, og en årrække fremover, hører til en af de perioder, hvor der kun foreligger et meget sparsomt kildemateriale. Af dette materiale fremgår det, at hendes virke især var møntet på dels at få lavet et set-up, der gjorde, at DSqF kunne blive optaget i DIF, hvilket som bekendt lykkedes, dels at der blev arbejdet med at få lavet et regelsæt og en forretningsorden for arbejdet i den nye bestyrelse, som kunne danne grundlaget for de senere års frivillige arbejde. Arbejdet, som der var nok af, var således i første omgang af administrativ og juridisk karakter. Forretningsordningen skulle godkendes af DIF, og klubberne, som der blev flere og flere af, skulle sikres indflydelse på forbundets beslutninger med mere. Da dette arbejde skulle danne grundlaget for de næste mange års virke, kan det ikke undre, at der ikke var den store energi i de første bestyrelser til at arbejde strategisk med at udvikle squashsporten. Samtidig ser det ud til, at der var en del uro i de første bestyrelser, da kompetenceområderne for de enkelte arbejdsområder ikke var fuldstændigt klarlagt, som f.eks. problematikken med at man i starten havde en stillingsbetegnelse som præsident i DSqF, hvilket var i modstrid med reglerne i DIF.

Vibeke Haume blev den 1.4.1979 afløst som formand for DSqF af Søren Skov. Han, og senere Flemming Bülow, var formand frem til 1985, hvor Børge W. Hansen overtog. Dette skifte var historisk, da det med Børge W. Hansens formandskab nu for første gang ikke var en repræsentant for KSK, der var i spidsen for dansk squash, men en repræsentant for en af de nye klubber i DSqF. Børge W. Hansen havde således i lang tid været en af hovedmændene bag den store klub på den københavnske vestegn Herlev-Hjorten og bygningen af Skinderskovhallen. En klub der var stiftet 7.5.1979 under navnet H. I. Squash Klub. Valget af Børge W. Hansen skete på et ekstraordinært repræsentantskabsmøde, der var indkaldt til, da man havde en dårlig økonomi i forbundet.

Børge W. Hansen var formand frem til 1990, hvor hvervet blev overtaget af Henrik Christiansen, der kun fik et enkelt år i formandsstolen. De første femten år af DSRF/DSqF havde der således været fem forskellige formænd, et forhold der skulle ændre sig i de kommende år, der ville blive kendetegnet af stor stabilitet på formandsposten.

Efterfølgeren af Henrik Christiansen i 1991/1992 blev således det mangeårige bestyrelsesmedlem af DSqF, og formand for OSC, Oluf Jørgensen. For første gang var en repræsentant for en klub, der var beliggende vest for Storebælt, således formand for forbundet. Med dette valg fulgte yderligere en stor ændring, da forbundet herefter fik deres sæde i Odense, og dermed blev et af de få forbund, der ikke har deres hovedsæde enten i det storkøbenhavnske område eller i det i 1974 nyetablerede Idrættens Hus i Brøndby. Dansk squash var dermed for alvor rykket vestpå. Ved Oluf Jørgensens død i 2003 overgik formandsposten til Tom Kjærbye Larsen, der allerede havde været medlem af bestyrelsen af DSqF i mange år. Da Tom Kjærbye Larsen overdrog formandsposten til Kenneth Plummer i 2015, havde han således sammenlagt været med i bestyrelsen af DSqF i over 30 år. Med Kenneth Plummers overtagelse af formandsposten i DSqF blev det igen en person med tilknytning til KSK, der er i spidsen for dansk squash.²³ Man kan dermed sige, at ringen er sluttet.

---

23 Kenneth Plummer er ikke medlem af KSK, men har tidligere, i perioden 1988-1994, været formand for KSK.

Kilder og litteratur

Bellamy, Rex (1987): *Squash: A History*. London. Casell.

Bourdieu, Pierre (1995): *Distinksjonen – En Sosiologisk kritikk av dømmekraften*. Oslo. Pax Forlag.

Cowdrey, C. (1975): *Squash – The Growth Game of the '70s*. London. Country Life, December 1975, page 1808.

Dawes, Peter R.: Scrapbøger med udklip fra aviser med mere.

Elias, Norbert (1939/1994): *The Civilizing Process. The History of Manners and State Formation and Civilization*. Oxford. Blackwell.

Elias, Norbert & Dunning, Eric (2008): *Quest for excitement: Sport and leisure int the civilizing process*. Dublin. University College Dublin Press.

Gillmeister, Heiner (1998). *Tennis: A Cultural History*. Washington Square, N.Y.: New York University Press. p. 117.

Ibsen, Bjarne (2006): *Foreningsidrætten I Danmark. Udvikling og udfordringer*. Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Syddansk Universitet, for Idrættens Analyse-institut.

Jørgensen, Per (1997): *Ro, Renlighed, Regelmæssighed. Dansk Idræts-Forbund og sportens gennembrud ca. 1896-1918*. Odense. Odense Universitetsforlag.

Larsen, Morten Søren (2001): *Squash i Danmark og England: en analyse af sammenhængen mellem social indplacering og valget af squash som sportspraksis*. Upubliceret speciale. Institut for Idræt, Syddansk Universitet.

Pedersen, Louise Karnbak (1997): *Squashens historie i Danmark*. Institut for Idræt, Syddansk Universitet.

Plummer, Kenneth (1992): *Jubilæumsskrift for KSK*. København 1992.

Trangbæk, Else (koordinator); Hansen, Jørn; Ibsen, Bjarne; Jørgensen, Per & Nielsen, Niels Kayser: *Dansk idrætsliv. Den moderne idræts gennembrud 1860-1940*. Gyldendal. København 1995.

Wallbutton, T. (1996): *130 Years of World Squash*. ISF.

Zug, James (2003): *Squash: A History of the Game*. New York. Scribner.

Interview med Peter R. Dawes

Interview med Niels Middelboe jr.

Mailkorrespondance med Ken Watson

Serien MOVEMENTS

Se de tidligere udgivelser i rapportserien på CISC's hjemmeside: www.sdu.dk/cisc

- 2019:1 Christian Røj Voldby, Christina Meisner Jørgensen og Bjarne Ibsen: Undersøgelse af Idrætspuljen under Åben Skole i Odense Kommune.
- 2018:6 Jens Høyer-Kruse, Christian Røj Voldby, Bjarne Ibsen og Christina Meisner Jørgensen: Idræt, fritid og kultur i Roskilde Kommune - Aktiviteter og faciliteter.
- 2018:5 Christina Meisner Jørgensen og Bjarne Ibsen: Fællesskaberne i Rigtige Mænd.
- 2018:4 Jens Høyer-Kruse, Christian Røj Voldby, Bjarne Ibsen og Marlene Rosager Lund Pedersen: Børn og voksnes deltagelse i idræts-, fritids- og kulturaktiviteter i Faxe Kommune.
- 2018:3 Jens Høyer-Kruse, Christian Røj Voldby, Bjarne Ibsen og Marlene Rosager Lund Pedersen: Børn og voksnes deltagelse i idræts-, fritids- og kulturaktiviteter i Næstved Kommune.
- 2018:2 Lise Specht Petersen: En forskningsbaseret undersøgelse af MY PLAYGROUND: Et midlertidigt legende byrum etableret i fire byer i forbindelse med Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017.
- 2018:1 Bjarne Ibsen, Marlene Rosager Lund Pedersen og Ann Sophia Bertelsen: Hjerteforeningens patientstøtteordning.
- 2017:8 Birgitte Westerskov Pedersen, Søren Andkjær og Jan Toftegaard Støckel: Evaluering af Naturprojektet. Sundheds- og beskæftigelsesprojekter i Furesø og Kerteminde.
- 2017:7 Jens Høyer-Kruse, Evald Bundgård Iversen og Peter Forsberg: Benyttelse og brugertilfredshed i idrætsanlæg.
- 2017:6 Søren Andkjær og Vagn Adler Sørensen: Grejbanker i Danmark – betydning for friluftsliv, udvikling og fremtidsperspektiver.
- 2017:5 Evald Bundgård Iversen, Peter Forsberg og Jens Høyer-Kruse: Organisering og ledelse af idrætsanlæg i Danmark.
- 2017:4 Bjarne Ibsen, Michael Fehsenfeld, Lise Specht Petersen, Klaus Levinsen og Evald Bundgård Iversen: 16 cases med samarbejde mellem kommunale institutioner og civile aktører.
- 2017:3 Søren Andkjær og Astrid Hadberg: Sociale mødesteder i naturen. Kvalitative casestudier af udendørs steder for børn og unge.
- 2017:2 Klaus Levinsen og Bjarne Ibsen: Foreningers samarbejde med kommunale institutioner.
- 2017:1 Bjarne Ibsen og Klaus Levinsen: Kommunale institutioners samarbejde med foreninger og frivillige - omfang, holdninger og udfordringer.
- 2016:4 Karsten Elmoose-Østerlund og Christian Røj Jørgensen: Undersøgelse af foreningsudvikling med 'DM i foreningsudvikling' som case.
- 2016:3 Bjarne Ibsen og Klaus Levinsen: Unge, foreninger og demokrati.
- 2016:2 Søren Andkjær, Jens Høyer-Kruse og Jan Arvidsen: Børn og unges hverdagsfriluftsliv.
- 2016:1 Jens Høyer-Kruse, Peter Forsberg, Christian Gjersing Nielsen og Casper Due Nielsen: Undersøgelse af idræt- og fritidsfaciliteter i Lejre Kommune.
- 2015:10 Signe Højbjerg Larsen, Lise Specht Petersen, Bjarne Ibsen og Ilir Hasani: Parkourfaciliteter i Danmark.
- 2015:9 Jens Høyer-Kruse, Trygve Laub Asserhøj og Casper Due Nielsen: Skoleelevers og voksne borgeres deltagelse i idræts- og fritidsaktiviteter i Greve Kommune.
- 2015:8 Lise Specht Petersen og Bjarne Ibsen: Klubhusets betydning for idrætsforeningerne og deres medlemmer.
- 2015:7 Karsten Østerlund: Undersøgelse af 'DM i foreningsudvikling' 2013-2014.

- 2015:6 Bjarne Ibsen, Karsten Østerlund og Hans-Peter Qvist: Foreningsdeltagelse og frivilligt arbej-des betydning for demokratisk deltagelse.
- 2015:5 Karsten Østerlund, Bjarne Ibsen, Anne Sofie Berg og Sandra Christiansen: Muligheder og barrierer for forankring af Projekt Fokus.
- 2015:4 Bjarne Ibsen, Heidi Trankjær Bøndergaard og Peter Mindegaard: Evaluering af Projekt Fritids-pas i Fredericia Kommune.
- 2015:3 Lise Specht Petersen: Aktivitetsoaser i Rudersdal Kommune.
- 2015:2 Kirsten Kaya Roessler (red.): Arkitektur og Psykologi: Casestudier i sygehuse, arbejdspladser og byrum.
- 2015:1 Bjarne Ibsen, Maja Pilgaard, Jens Høyer-Kruse og Jan Toftegaard Støckel: Pigers idrætsdeltagelse: Hvorfor er der så mange piger, der ikke går til idræt?
- 2014:15 Kamilla Ryding og Ejgil Jespersen: At mestre livet med et synstab - kursus for nyblinde som led i en rehabiliteringsindsats.
- 2014:14 Peter Mindegaard og Søren Thorgaard Skou: Bedre Liv med Artrose – en folkesygdom med slag-side: Patientuddannelse og træning til borgere i Hvidovre Kommune med artrose i knæ og hofter og kort eller ingen uddannelse.
- 2014:13 Peter Mindegaard: Sund i Hømarken.
- 2014:12 Karsten Østerlund: Social kapital i gymnastik og fitness: En undersøgelse for landsudvalget i DGI Gymnastik & Fitness.
- 2014:11 Ejgil Jespersen: Handicapforskning i idræt og bevægelse - Statusnotat om Center for Handicap og Bevægelsesfremme, August 2014.
- 2014:10 Jim Toft og Maja Ahler: Bevægelse, krop & sind: Idræt, sport og motion i socialpsykiatrien i Ringsted, Slagelse og Sorø Kommune.
- 2014:9 Karsten Østerlund, Kamilla Ryding og Ejgil Jespersen: Idræt, fritid og helbred for mennesker med funktionsnedsættelse.
- 2014:8 Jens Høyer-Kruse og Bjarne Ibsen: Undersøgelse af Farum Arena.
- 2014:7 Rikke Agnete Andersen: Stemmer i Idrætshuset.
- 2014:6 Karsten Østerlund: Undersøgelse af 'DM i foreningsudvikling' 2012-2013.
- 2014:5 Jens Høyer-Kruse og Lau Tofft-Jørgensen: Undersøgelse af idrætfaciliteter i Skanderborg Kom-mune.
- 2014:4 Kurt Lüders: Sprækker i ADHD-diskursen.
- 2014:3 Peter Mindegaard og Bjarne Ibsen: Brugerundersøgelse af AquaPunkt-vandtræning.
- 2014:2 Bjarne Ibsen: 10 års forskning i bevægelser - CISC 2004-2014: Statustrapport for Center for for-skning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund - baggrund, undersøgelser og publikationer.
- 2014:1 Anna Staal: Unge, idræt og recovery: Evaluering af udviklingsprojekt om idræt for sindslidende.
- 2013:12 Maja Ahler: Lars Legemester og HandiLeg.
- 2013:11 Bjarne Ibsen, Malene Thøgersen og Klaus Levinsen: Kontinuitet og forandring i foreningslivet: Analyser af foreningslivets udbredelse, sammensætning og karakteristika i 00'erne.
- 2013:10 Thomas Gjelstrup Bredahl: Slutevaluering af projektet "Sund Rekrut"
- 2013:9 Peter Mindegaard, Bjarne Ibsen, Anne-Merete Kissow og Jan Sau Johansen: Brugerundersøgelse af undervisning i varmtvandsbassin.
- 2013:8 Sigrid Alison Rytz, Lars Elbæk og Bjarne Ibsen: Matematik- og læsetræning i en fodboldklub: Evaluering af Projekt Helhed i B 1909.
- 2013:7 Jens Høyer-Kruse og Bjarne Ibsen: Undersøgelse af 'DM i foreningsudvikling'
- 2013:6 Michael Fehsenfeld, Peter Mindegaard og Bjarne Ibsen: YOUR GAM3: Gadeidræt i udsatte boligo-mråder.

- 2013:5 Jan Toftegaard Støckel: Fysisk aktivitet i skolefritidsordninger: En analyse af institutionsstrukturer og kulturer under forandring.
- 2013:4 Kurt Lüders og Ejgil Jespersen: Idrætsdeltagelse blandt unge voksne med sindslidelser.
- 2013:3 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: EN GOD OMVEJ – Bevægelse i lokalområdet: Samlet evaluering af otte kommunale anlægsprojekter til fremme af rekreativ fysisk aktivitet.
- 2013:2 Jan Toftegaard Støckel: Evaluering af Anbragte Børn i Bevægelse.
- 2013:1 Bjarne Ibsen, Malene Thøgersen og Lau Tofft-Jørgensen: Fritidsfaciliteterne i Fredensborg Kommune.
- 2012:17 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Naturparken Mellem Bakkedrag og Dalstrøg - Evaluering af en omdannet græsmark ved boligbebyggelse i Sønderborg.
- 2012:16 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: En Voldsom Omvej - Evaluering af en omdannet støjvold i Solrød.
- 2012:15 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Pixlpark - En Digital Legeplads - Evaluering af en omdannet plads i en ny bydel i Roskilde.
- 2012:14 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Et bevægelseksperimentarium - Evaluering af en omdannet park ved Sundhedscentret i Nykøbing Sjælland.
- 2012:13 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Sidesporet - Evaluering af en omdannet asfaltplads ved Nørre Aaby station.
- 2012:12 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Opfordring til udfordring - Evaluering af omdannede restarealer i Kolding Bycentrum.
- 2012:11 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Byens Arena - Evaluering af en omdannet parkeringsplads ved boligbebyggelse i Høje Gladsaxe.
- 2012:10 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Dronningens Bastion - Evaluering af en omdannet bastion på et historisk voldanlæg i Fredericia.
- 2012:9 Thomas Skovgaard, Kurt Lüders, Jesper von Seelen, Mette Munk Jensen, Bjarne Ibsen, Casper Due Nielsen og Tobias Marling: Svømning i den danske folkeskole.
- 2012:8 Bjarne Ibsen, Venka Simovska og Henrik M. Larsen: Tilgængelighed til og deltagelse i idræt blandt børn og unge på Vesterbro: Evaluering af DGI-byens børne- og ungeprojekt Go-Active.
- 2012:7 Bjarne Ibsen ... et al.: Idrættens outsiders - Inklusion eller eksklusion af vanskeligt stillede børn og unge i idræt: Evaluering af puljen til idræt for vanskeligt stillede børn og unge.
- 2012:6 Jan Arvidsen, Karen Dalgaard Pedersen og Søren Andkjær: Rum og rammer for Aktivt Udeliv: Et litteraturstudie om naturlige omgivelser betydning for Aktivt Udeliv.
- 2012:5 Bjarne Ibsen: Human Resource Management for Volunteers in Sports Organisations in Europe.
- 2012:4 Charlotte Skau Pawlowski og Jens Troelsen: EN GOD OMVEJ - Bevægelse i lokalområdet: Kvalitativ analyse af den kommunale planlægnings- og implementeringsproces forbundet med projektet.
- 2012:3 Louise Kamuk Storm, Simon Madsen og Bjarne Ibsen: Evaluering af projekt Grib Chancen.
- 2012:2 Louise Bæk Nielsen og Bjarne Ibsen: Idrætsdeltagelse og idrætsfaciliteter i Vordingborg Kommune.
- 2012:1 Thomas Gjelstrup Bredahl: Slutevaluering af Greve Kommunes metodeudviklingsprojekt "Multi-Minen" - For 6-8 årige børn med overvægt.
- 2011:6 Peter Lund Kristensen: Evaluering af 'Sunde vaner fra barnsben': Den kvantitative del - Vejle Kommune.
- 2011:5 Louise Kamuk Storm, Simon Madsen og Bjarne Ibsen: Evaluering af 'Bevæg dig sund og glad: Et projekt i Esbjerg Kommune for overvægtige børn og deres familier.
- 2011:4 Jan Toftegaard Støckel: Evaluering vedrørende projekt Idrætszen.

- 2011:3 Bjarne Ibsen og Louise Bæk Nielsen: Idræt og idrætsfaciliteter på Bornholm.
- 2011:2 Jakob Haahr og Søren Andkjær (red.): Muligheder og begrænsninger for friluftsliv: Konferencerapport - artikler og abstracts.
- 2011:1 Ejgil Jespersen: Evaluering af Krop og Kontor forsøgsprojekter.
- 2010:7 Pernille Andreassen: Evaluering af 'Sunde vaner fra barnsben' - Vejle Kommune.
- 2010:6 Forskningsenheden for 'Bevægelse, Idræt og Samfund' (BIS): Forskningsprofil og udviklingsplaner for 2010-2014.
- 2010:5 Bjarne Ibsen, Anne Mette Walmar Hansen og Eva Vennekilde: Ændringer i kommunal idrætspolitik efter kommunalreformen.
- 2010:4 Karsten Østerlund: Gå i Gang: Slutevaluering.
- 2010:3 Lise Specht Petersen: Rum for idræt og leg på Vesterbro.
- 2010:2 Bjarne Ibsen og Carsten Hvid Larsen: Aktivitet eller idrætspolitisk arbejde? Frivilligt arbejde i DGI Vestsjælland og DGI Nordsjælland.
- 2010:1 Bjarne Ibsen, Jan Toftegaard Støckel og Charlotte Klinker: Børn og fysisk aktivitet på Vesterbro.
- 2009:7 Lise Specht Petersen og Bjarne Ibsen: København – en by i bevægelse: evaluering af Københavns Kommunes motionsstrategi.
- 2009:6 Ole Lund: Evaluering af projekt 'Sund Cirkel'.
- 2009:5 Carsten Hvid Larsen og Bjarne Ibsen: Frivilligt arbejde i Gigtforeningen.
- 2009:4 Ole Lund: Sund indskoling – evaluering af sundhedsfremmende indsatser i SFO og indskoling i Frederikshavn Kommune.
- 2009:3 Kirsten Kaya Roessler: Gruppesamtaler som psykologisk behandling af kroniske smerter: erfaringer fra projektet "Tilbage til arbejdet".
- 2009:2 Lars Breum Christiansen og Jens Troelsen: Bevægelsesmuligheder i Kolding By 2008.
- 2009:1 Ole Lund: Rend og Hop – Vi si'r stop: et sundhedsprojekts bestræbelser på at skabe bedre betingelser for det sunde liv i Varde Kommune.
- 2008:10 Lars Breum Christiansen og Jens Troelsen: Bevægelsesmuligheder i Roskilde By.
- 2008:9 Per Jørgensen: Idrætspolitik i Gentofte Kommune gennem 100 år.
- 2008:8 Jens Høyer-Kruse, Malene Thøgersen, Jan Toftegaard Støckel og Bjarne Ibsen: Offentlige-frivillige partnerskaber omkring børn og fysisk aktivitet.
- 2008:7 Pernille Vibe Rasmussen: Foreninger og integration: Undersøgelse af foreningers vilkår for integrationsarbejde i Københavns Kommune.
- 2008:6 Thomas Gjelstrup Bredahl: Ekstern evaluering af Motion på Recept i Frederiksberg Kommune: September 2007.
- 2008:5 Thomas Gjelstrup Bredahl: Evaluering af Motion på Recept i Nordjylland 2007.
- 2008:4 Jens Troelsen, Kirsten Kaya Roessler, Gert Nielsen og Mette Toftager: De bolignære områders betydning for sundhed: hvordan indvirker bolignære områder på sundheden? – og hvordan kan udformningen gøres bedre?
- 2008:3 Ole Lund og Pernille Andreassen: Gå i gang: evalueringsrapport.
- 2008:2 Jan Toftegaard Støckel (red.): Parallel leg eller integreret leg? – partnerskaber om børn, leg og bevægelse.
- 2008:1 Pernille Vibe Rasmussen og Kirsten Kaya Roessler: Stofmisbrug og fysisk aktivitet: Evaluering af "Krop og læring – Mere styr på eget liv".
- 2007:1 Bjarne Ibsen: Børns idrætsdeltagelse i Københavns Kommune 2007.